

TUMMAA PAAHTOA

Mikko Maasola
TUMMAA PAAHTOA

Maallikkosaarnaaja Maasolan radiopakinoita 2010–2016

KUSTANNUS AARNI

Ensimmäinen painos 2016

© Mikko Maasola

Kuvat: Arvo Vuorela

Kannen piirrokset: Graphicstock

Kansi: Aarni / Grafemi

Taitto: Teija Lammi / Grafemi

Kustannus Aarni Oy

www.kustannusaarni.fi

ISBN 978-952-7130-16-2

AS Pakett

Tallinna 2016

ELÄMÄSTÄ	7
Äitilläs oli nälkä (2011)	9
Lihan alkuperä ja piilotus (2013)	13
Uskomattomat vartalogit (2015)	16
Luffe, kom hit! (2013)	20
Keskinkertainen sanoittaja (2010)	24
Rumat tulevat (2014)	27
Jos isi menee partioon (2016)	31
Kaikki on jonossa (2013)	35
Joulupukille turvapaikka (2015)	39
Nukkumisesta kaikki irti (2014)	43
Muotoilujohtaja (2013)	47
Kaikki joulukortista (2015)	50
Juomat ja energia (2012)	54
Miesten ja naisten ammatit (2014)	58
Takaisin perusasioihin (2014)	62
KUOLEMASTA	65
Miesflunssa (2015)	67
Intohimon jäädytys (2015)	71
Tulen lämpönä povellesi (2013)	75
Terhukkaammat munkit (2013)	79
Joppe toi lämmön mieleemme (2016)	83
Kokouksen avaus (2014)	87

Käpy-Suomi-Käpy (2015)	91
Emmehän sauvo rinnakkain (2013)	95
Tapoja poistua (2015)	99
Mummot tuotteiksi (2012)	103
Vapaaksi tummista juonteista (2015)	107
Perintönä väistötaito (2011)	111
Uudet lenkkarit (2015)	114
SILTÄ VÄLILTÄ	117
Avoliitto on pilalla (2013)	119
Yrjö ei jaksa juhlia (2014)	122
Kotoutuminen – vaikeaa (2015)	126
Luukku ku luukku (2014)	130
Täällä jäähtyy kaikki (2013)	133
Halpuuttaminen (2016)	136
Täyteen mittaan (2014)	139
Tissilä & Lakanoja (2014)	142
Mielen ilmaus (2015)	146
Hirveät hirret (2014)	149
Miehen paikka kotona (2013)	153
Välipaloja vaan (2014)	157

ELÄMÄSTÄ

Äitillä oli nälkä

Sananen 14.9.2011

Ruoka on valmis. Ennen se oli maailman kaunein lause, nyt se saa vavahtamaan ja ilmaan kitkerän epäluottamuksen ilmapiiriin. Jokainen järkevä ihminen, joka käy sotaa elintarviketeollisuutta ja hiilihydraatteja vastaan tajuaa, että isoäidin keittokirja huokuu pahuutta. Peruna ja makkara ovat syömäkelvottomia. Mistä kumpuaa tuo mummon pohjaton viha lapsenlapsiaan kohtaan. Että pitää loihtia helvetin keramiikkaliedellä huumavia, vaikeasti vastustettavia tuoksuja. Kyseessä saattaa olla rikos, ainakin puhutaan huumeista.

Huhut ovat totta. Minä en karppaa. Olen pudonnut alemman kastin ihmiseksi. Ryven henkisessä läski-soossissa. Aivoni poikkileikkauskuva oli pussinsulkijaa myöten identtinen ranskanleivän kanssa. Tästä kaikesta ei ole puhuttu vielä työpaikan kehityskeskustelussa, mutta sen aika tulee. Minä himoitsen leipiä ja peru-

noita. Katseeni on sumea kuin pornon suurkuluttajalla. Minussa on pahan akseli. Se sekoittaa taikinaista keskikehoani ja ajatuksiani niin, että en keskity riittävästi siihen mitä syön.

Naapurillani on terassi täynnä pakurikäöpää. Minä piilottelen lihapiirakkapussia nahkatakkin hihassa ja kun sanon päivää, ruokatorveen nousee esanssinen röyhtäys ja kurkunpäähän symmetrinen kuolapallo. Siitä pallosta voi ennustaa, että elämästä tulee lyhyt ja highlighteista vaatimattomia.

Työkaverilla on goji-marjoja. Hän hemmottelee itseään. Joku kaataa itseensä iltaisin merileväuutetta. Sano, ettei se pahaa ole, mutta sen jälkeen pitää kuulemma vähän aikaa huutaa ääneen ja tehdä velttohyppelyitä samalla kun läpsii märällä pyyhkeellä ristiselkään. Meidän perheen emäntä ahmii raakasuklaata. Minä otan raakaa viinaa. Yritän nii-iin olla hengessä mukana. Joskus totuus on kirkas tai se näyttää hetken kirkkaalta. Itseään voi juksata tuhansin eri tavoin. Siinä ihmisenä olemisen riemu ja tuska.

Jotkut karppaajat ovat myös hyviä larppaajia. Se on toimivan oloinen roolipeli. Juokset karkuun vehnäjuojoja ja vyöryviä perunoita ja tunnet itsesi paremmaksi ihmiseksi. Moni on jo lähellä täydellistä. Tehokas, energinen ja elämänmyönteinen. Itsensä kurissa pitävä, kiusauksia onnistuneesti välttelevä ja jalostavasti kilvoitteleva. Kruunu loistaa pimeässä niin, että Osuus-

pankin heijastimen voi jättää kotiin. Sellaisen ihmisen minä palkkaisin.

Ystäväni luki ennen maailmankirjallisuutta. Nyt hän lukee pussin kylkiä kaupassa. Siinä marketin lukulam- pun alla menee aikaa, mutta se on aikaa itselle. Koh- ta sekin loppuu, kun lähiruokapiiri alkaa rulettamaan. Palsternakat tipahtelevat postiluukusta Masai-kenkiin.

Keittokirjat muuttuivat jo vuosia sitten kuvakirjoik- si. Ne kiihottavat. Joskus, kun lapsi on koulussa ja olen yksin kotona, plärään vapisevin sormin muutamia herkkukuvia. Ne on merkattu valmiiksi. Keittokirjoista on poistettu sanat, varsinkin kaikki rumat sanat. Tie- dättehän; riisi, sokeri, vehnä jauho, banaani. Anteeksi. Tuhmia kuvia. Kirja täytyy laittaa piiloon.

En tiedä mitä on superfood, mutta luulen löytäneeni sitä junasta. Minulla oli kova nälkä. Menin VR:n junan ravintolavaunuun. Loin katseeni ylös hinnastoon. Näl- kä hävisi. Miettikää: syömättä.

Televisiossa ohuet nuoret miehet kertoivat super- food -ideologiastaan. Toinen oli vielä neuroottisem- man oloinen kuin toinen. Tärisevämpi kertoi suosikki- herkkukseen lähdeveden, jota alkaa aina välillä himota armottomasti, varsinkin jos ottaa päälle vielä lusikalli- sen hunajaa. Minua itketti hiukan. En oikein tiedä mi- kä. Olisiko veren sokeri ollut matalalla.

Maailmassa on YK:n arvion mukaan noin miljardi aliravittua ihmistä. Intiassa on yli 500 miljoonaa näl-

käistä. Pelkästään Somaliassa kuolee YK:n arvion mukaan seuraavan neljän kuukauden aikana 750 000 ihmistä nälkään. Joka päivä maailmassa kuolee nälkään yli 15 000 lasta. Tämän kolumnin aikana sammuiivat 52:t pienet silmät. Kuin suklaanapit.

Lihan alkuperä ja piilotus

Sananen 20.2.2013

Liha se on mikä ajattaa. Tämän totesi jo kainuulainen ajokoiran rapsuttaja kannon nokassa. Sama mies, joka toipui kerran portaittain yöllisen tanssiravintolan hajuvesipilvestä ja kirkkaan viinan aiheuttamasta sumeudesta. Häntä ei kiinnostanut lihan alkuperä. Kaikki liha tuntui arvokkaalta.

Ennen osattiin pettää ilman pettämissivustoja. Nyt lihan ilot katetaan ja nautitaan minuutintarkalla aika-
taululla. Moni on matkalla pohjoiseen.

Leville suuntaavat osaavat tehdä jo muistilistan. Perillä täytyy tarkistaa monot, onko piilotettuja käpyjä tai kossupulloja. Liian monta kertaa ovat matkanneet samalla yllätystäytteellä takaisin kotiin. Sukset on hyvä irrottaa kerran kattotelineestä ja kääntää osoittamaan eri suuntaan. Sukat saa hikisen näköisiksi läärämällä niitä saunan lattiaan.

Tietenkin aina voi rakastella sukat märiksi. Tennis-sukkainen intohimon lähettiläs on kuin nostalginen tuulahdus 80-luvun saksalaisista elokuvista.

Jos Levin kelohonkamökit osaisivat puhua, ne huokailisivat syvään kuin Paavo M. Petäjä. Ne vahvistaisivat, että suomalaisille lihan alkuperällä ei ole merkitystä. Vaikka haluaisi olla aito ja itse nylkeä saaliinsa top-pahaalarista ja sukkahousuista, lihan alkuperä ei selviä. Merkintöjä lihan alkuperästä ei juuri ole. Vain sen tietää, että tämä liha on tullut kaukaa. Keisarinleikkausarpi ja turvotukseen uurtunut rinkula sormuksesta kertovat tarkalle kuluttajalle, että tämä liha saattaa olla peräisin onnellisesta perheestä. Jos alkuperän tietäisi varmuudella, saattaisi jättää vartaaseen asettelun väliin.

Lihaan liittyy aina pieni huijauksen sivumaku. Hiihtokeskusten kiimanhuuruissa karsinoissa omaa lihaa markkinoidaan eettisempänä kuin se onkaan. Koko pöytäseurueen voimin Hannua markkinoidaan naisille Markkuna. Alkuperä ja alkuperäinen nimi halutaan häivyttää. Pikkuhiljaa Hannu markkinoi itsekin itseään Markkuna ja kun tanssipartneri Pirjo huijaa olevansa Sinikka, niin siinä sitä on paljon tuntematonta lihaa omassa liemessään.

Joku sanoo, että vapaana kasvanut liha maistuu erilaiselta kuin nyrkin ja hellan välissä kypsynyt. Kun marinaadia on molempien sisällä riittävästi, tällaiset nyanssit eivät pääse esiin. Aina luomu ei ole luomua,

mutta käsi ei siitä hätkähdä. Vaikka nainen olisi romani-laisen hevosen oloinen, menköön tämän kerran. Se, että ihmiset juovat toisensa kauniiksi, on merkittävä keskustelua edistävä perinne.

Jotkut hiihtokeskukset ovat kuulemma hurjia paikkoja. Kunhan perheet saadaan helevettiin, alkaa tapahtua. Näennäinen talviliikunta muuttuu sisätilojen crossfitiksi. Jotkut vannovat spinningin nimeen. Poljetaan tunnottomasti, kuin tulpatonta mopoa.

Aina voidaan ajatella, että liha on vain lihaa. Tosin joistakin toppahaalareista ei pysty millään päättelemään, kuinka paljon sisällä on prosentteina lihaa ja kuinka paljon pelkkää läskiä ja kamaraa.

Mökeissä tapahtuu myös niin sanottu lihan piilottaminen. Se on paitsi totista työtä, myös symbolisesti mielenkiintoista. Liha halutaan saada piiloon, ainakin osittain. Poissa silmistä, poissa mielestä. Henkisesti on kotona helpompaa, kun ei kerta kaikkiaan ole ainakaan nähnyt, että olisi tehnyt jotain arveluttavaa. Jos liha on oikein jauhettua, sen laatua ei voi kukaan enää varmentaa.

Levillä on oma maineensa. Saariselälläkin on joku saanut. Mutta Himoksella ei kuulemma petetä. Meillä Keski-Suomessa osataan lihan seuranta sen alkutuotannosta loppusijoituspaikkaan. Hillitse himos, tuumaan itsekin, kun hipelöin rinnekahvilassa minulle osoitettuja ranskalaisia.

Uskomattomat vartalot

Sananen 11.8.2015

Kimi Räikkösen tyttöystävällä on uskomaton vartalo. Näin kansainvälinen lehdistö. Paljon yleisesti saunova tajuaa miten uskomattomat vartalot ovat ihan arkipäivää. Ihmisillä on kaikilla erilainen. Joillakin se on sopusuhtainen, toisilla ulokkeissaan ja satulalaukuissaan uskomaton. Me olemme kaikki ihan erilaisia, vaikka jotkut vähän samanlaisia.

Entisaikojen yleisten saunojen pesijät olivat rikkaassa ammatissa. He näkivät minkälainen ihminen on paljaana. Miten liha tottelee harjaa. Alaston on kuin auki räpsäytetty kartta. Suuret seikkailut, ponnistelut ja elämän huippuhetket näkee pienellä komuamisella. Missä kävi puukko, missä taittui ilo.

Tässä keski-iässä ei ole kiire enää minnekään. Ehkä juuri siksi tulee välillä mietittyä sekundaarisia argumentteja. Niin kuin sitä, miten omaan vartaloon pitäisi suhtautua. Televisiomainoksessa meloo jäntevä lius-

kamahainen eläkeläinen ja kehuu napostelevansa nappeja joilla lihas pysyy jöplöttävänä.

Haluaisinko olla tuollainen vähärasvainen vaari, matalalla sykkeellä suorittava hahmonen. Ei näytä kaveri tarinaniskijältä, tuskin malttaisi istua veistelemään lapsenlapsilleen. Hän hikoilee eläkkeen itselleen ja mielellään ikuisesti. Vähiten häiritsee se, että superseminorin puhe on dubattu. Latteudet saavat minun puolestani tulla ilman huulisynkkaa.

Olenkohan ainoa, joka ei ole selvästikään hyödyntänyt oman vartalonsa antamia mahdollisuuksia. Liikunta on ollut sitä sun tätä. Nylkyttävää sählyä ja raastavan matelevaa pyöräilyä. Voimakkaita huokauksia.

Hartioita ei tullut rakennettua. Sisäistä rasvaa on niin paljon, että saisivat vaikka lähettää avaruuteen pelkän vissypullon kanssa. Missä ovat ojentajat? Tuskin missään, surkastuneesta auttamishalusta päätellen.

Mitä pitäisi ajatella siitä, että vaatteet eivät enää kiinnosta? Alle sadasosasekunnista tajuaa, että tämä taustamusiikki ei ole minua varten, ja että kaikki nämä tekstiilit näyttävät ihan hyviltä jonkun toisen päällä.

Juuri nyt ollaan siinä harmaalla vyöhykkeellä. Jos naama ei olisi aurinkoisen viikon jälkeen punakka, se olisi näiden elämäntapojen seurauksena kittimäisen harmahtava. Kesä toi pitkäkhön tauon edes jonkinlaisiin liikuntasuoritteisiin, ja nyt pitäisi nähdä edessään tulevaisuus.

Syksy on harrasteiden aikaa. Kaikki pitää aloittaa alusta. Nyt pitäisi jo olla saatanallinen kiire ryhmäläis-kuntatunnille. Vartalolle pitää antaa sitä, mitä se ei ansaitse. Jos alan taas hikoilla muiden tahtiin, niin minä vuonna näytän hyvältä?

Ajatus pomppii kuin superpallo. Pitääkö keski-ikäisen naamaltaan K-kaupan Väiskin näköisen ihmisen alkaa vielä kerran kehonrakentajaksi. Vai antaako olla. Jos kulkisi nyt ainakin pari vuotta vain kirja kädessä ja katsoisi kulkeeko lihat mukana.

Aika moni haluaisi olla vähän isompi tuolta ja vähän pienempi täältä. Saunassa näistä ei onneksi puhuta. Siellä on niin paljon tärkeämmät asiat kyseessä. Henki. Löylyn henki nousee kaiken keskelle ja jo kohta häviää olemasta. Tulee uutta, meitä hoidetaan. Kaikkea ei pitäisi unohtaa, kun ovi narahtaa ja marsu aivastaa.

Onneksi meidän ei tarvitse tehdä valintaa lihan ja hengen välillä. Voimme pitää molemmat.

Mietin aina joskus Juicea. Hänelläkin oli uskomaton vartalo. Hän oli olemiseltaan mahdollittoman epäfyysinen. Ei harjaannuttanut lihaksia, ei säästellyt elimiään. Urheilu sai olla korkeintaan vitsinä lauluissa, jos sielläkään. Silti hänellä oli uskomaton vartalo ja vielä uskottomammat aivonystyrät. Hän jätti niin isoja jälkiä, käyttämättä lihasvoimaa! Hän ei aloittanut joka syksy uutta, hän teki samaa vanhaa jossa oli jo tullut mestariksi.

Ryhmäliikunta on tämän päivän juttu! Juice sai aikaan vain ryhmäliikituksen. Joillakin vavahti myös keho.

Luffe, kom hit!

Sananen 23.10.2013

Se on nyt nähty, mitä ihminen saa aikaan. Pilaa kaiken. Hauskoina esimerkkeinä valtion talous, kuntatalous ja yleinen tunnelma. Ihmisen putkinäköisyys on jalostunut myös lyhytnäköisyydeksi.

Onneksi on koirat. Niiden varaan annamme kohtalomme.

Koirista on havaittu olevan apua lasten lukemaan oppimisessa. Lukukoirista on Suomessa pula. Se menee niin, että koululaisella on treffit kirjastossa lukukoiran kanssa, kaupanpäälle saa toivottavasti hyvin käyttäytyvän emännän. Lapsi alkaa lukea kirjaa, koira kuuntelee. Kuuntelee tarkasti ja hyväksyvästi. Tulokset ovat olleet hyviä.

Lukukoira on vain koira, mutta silti huimasti taitavampi kuin toinen ihminen. Koira kuuntelee herkeämättä, ei arvioi eikä keskeytä. Koira tietää täsmälleen

mitä tehdä, että ihminen tuntee olonsa hyväksytyksi.

Asiantuntijat myös vakuuttavat, että koira ymmärtää mitä sille kerrotaan!

Milloin Kelan ja verotoimiston väestä osa korvataan koirilla? Pelkkä tunne siitä, että nyt joku todella kuuntelee minua on voimaannuttava. Jos hän vielä näyttää ymmärtävän mitä yritän kertoa, niin tässähän tuntee kohta itsensä terveeksi ja tervetulleeksi.

Sama juttu lääkärissä. Lääkärin vieressä pitäisi istua aina koira. Asiakas saisi itse päättää, kummalle puhuu. Terveyskeskukset voisivat yllättyä, kuinka moni valitsee koiran. Vielä lähtiessä tulisi erikseen kiitettyä koira oikein tassusta pitäen, että EI määrännyt muovikassillista lääkkeitä, vaan kuunteli ja ymmärsi. Arvosti niin paljon, että oli läsnä ja huokui lämpöä. Verenpaine laski, tunnelma nousi.

Koiralla ei olisi epäilyttäviä kytköksiä lääketeollisuuteen. Se haistaisi heti aulassa imelien pukumiesten aiheet ja purisi perseeseen. Merkkaisi ympäristölle vaaralliset ainekset.

Katsokaa poliiseja ja tullimiehiä, joiden työkavereina on koira. Olemus on sama kuin Strömsön juontajilla, onnea ei pysty kätkemään millään, vaikka tietää sen aiheuttavan katkeruutta.

Kuinka moni haluaisikaan korvata työpaikalla muuttamat kollegansa raukeilla lapinkoirilla? Työpaikan työtahokkuus nousisi huimasti, kun koirat ottaisivat puo-

let työpisteistä. Kaikkien keskittyminen olennaiseen paranisi. Viimeisten huonojen vitsien sinkoilla, hauvat toimisivat biokatalysaattoreina ja loisivat vielä perään hyväksyvän katseen.

Kunnilla ei ole varaa mihinkään. Viimeiset rahat käytetään suunnitelmien mukaisesti kunnanjohtajien täysimääräisiin sairauslomiin.

Lasten vinkkelistä surettaa. Koulupsykologeille ja koulunkäynnin ohjaajille olisi kipeästi tarvetta, mutta rahaa ei löydy. Onneksi on koirat! Jos koulupsykologit korvataan heti koirilla, kaikki ovat onnellisia; talouspäälliköt (jotka hakevat itse puolijuoksua palkaksi tarvittavat pavut), vanhemmat (joita vtuttaa kaikki) ja tietenkin koululaiset, jotka saavat olla kesken koulupäivän koiran vastaanotolla ja kertoa salaisuuksiaan.

Se sapettaa, että kuntien säästölistojen kärjessä ovat kirjastot, turvalliset ja hiljaiset tilat. Kunnat säästävät näissä päätöksissä roposia ja osoittavat vain miten vähän ihminen jaksaa ajatella.

Kirjaston tädit ovat kai tienanneet törkeän suuria palkkoja ja nyt ne juhlat loppuvat.

Toivon, että tilalle tulisivat koirat. Kunnalle halvemat, yhtä hiljaiset. Varmasti koira voitaisiin kouluttaa kirjaston tädiksi.

Sinikka oli tiskin takana kolmekymmentä vuotta, aina, kuin aurinko taivaalla. Tuo kultainen noutaja, joka nouti rakkaani jostain sieltä ylähyllältä, minne oma

katseeni ei osunut. Jos on tarkoitettu, että säästöjen agilityradalta tulee oikea kultainen noutaja kuonollaan täppäilemään, niin olkoon niin.

Tottuisin karvaisempaan. En kyselisi turhia. Riittäisi että ovi olisi auki ja joku läähättämässä siellä jossain hyllyn takana.

Keskinkertainen sanoittaja

Sananen 25.3.2010

Välillä tuntuu, että elämässä tärkeimpiä eivät olekaan sanat vaan salasanat. Ydinkyvykyys, yhdistelmätuki ja sopeuttamistarve ovat ihan hyviä sanoja ja jokainen tajuaa että tärkeitä! Mutta eivät ne ole arjen kannalta olennaisia. Pärjäämme ilmankin. Mutta ilman salasanoja mistään ei tule mitään.

Vuosi vuodelta salasanoja on entistä kinkysempi keksiä. Kun on vuosia mukana työelämässä, joutuu keksimään satoja salasanoja. Joka paikkaan pitää olla eri salasana, mielellään kaksi. Jotenkin sitä nuorempa-
na oli luovempi ja keksi uuden salasanan tuosta vaan. Nyt menee töissä yli puoli päivää uuden salasanan kehittelyyn. Se luova panos, jonka maksua vastaan työnantajalle viruttaa, on kokolailla siinä. Uuden sanan keksimisessä. Jota kukaan ei saa edes tietää. On siinä ironiaa.

Ei sitä ole Etnologian laitoksella vielä tutkittu, mutta olen varma, että ihmisen keksimissä salasanoissa on sisäänrakennettuna koko hänen sielullinen olemuksensa. Se sana joka tulee intuitiolla sieltä syvältä, sisältää jotain hiomatonta ja olennaista. Siinä on muutamassa numerossa ja kirjaimessa se tuskasta turskahtanut luova tiiviste, arjen dna, jonka sosiaalinen ympäristö on suudellut optimaaliseen muotoonsa. Se kertoo kuka minä todella olen.

Olen varma, että ainakin minun työpaikalla joku tallettaa Helsingissä suurelle kiintolevyille kaikki käyttämäni salasanat. On olemassa mystinen beigeen pukeutuva herrasmies, joka työkseen lukee läpi keksimiäni salasanoja. Ja huomenna hän soittaa. Ja sanoo: etkö tosiaan enää keksi uusia synonyymejä naisen sukuelimille. Täällä on nyt mulla listalla 92 värikästä ja tuoreudessaan melkein haiskahtavaa kielikuvaa siitä ihtestään. Nämä menee nyt pääjohtajalle. Ehdotan tulospalkkiota. Tässä on varsinkin vuosituhannen alkupuolelta muutama aivan helmi. Ränkkänä! Hehe.

Sen puhelun jälkeen tulee ehkä tunne, että työurani ei ole sittenkään valunut hukkaan. Luovuutta on ainakin ollut. Jonkun täytyi vain löytää se. Niin se aina menee. Tässä tapauksessa saan kiittää jotain Hannu Vaarasuota, tietoturvakoordinaattoria.

Rakkaalla on monta nimeä. Ulkosynnyttimet ovat kaiken ansainneet. Mutta siinä ei ole koko totuus. On

minussa tilastojen mukaan myös leikkisä puoli, joka ei liity millään lailla rakkauden työmaalle. Mitä tulevat polvet ajattelevat käyttämistäni salasanoista: Pompsukka, Jällikkä ja Hupukki? Ehkä he pohtivat, kieltä vihreässä teessä kostuttaen, että isoisa taisi tehdä vähän liikaa töitä. Kevyet mullat. Ja ruokohelvet.

Vanheneminen pelottaa. Astuminen arastuttaa. Tuuleeko vielä se päivä, jolloin en keksi enää millään uutta salasanaa kun kone sitä uhmakkaasti vaatii. Työpäivä ei käynnisty. Kuka on tuo mies joka istuu itkuisen oloisena polviinsa nojaten? Kuin metsuri, jonka eväät on syöty ja Husqvarna ei suostu laulamaan rempomisesta huolimatta. Tulisipa orava ja kertoisi miten kaunista kaikki on. Ja miten hengitetään oikein.

Oikeita sanoja on niin vaikea löytää. Ne jotka löytävät, hallitsevat tätä maailmaa. Ohjaavat meitä ja ottavat siitä maksun. Terveisiä Obamalle ja Sarasvuolle. Meille muille riittää huonotkin sanat. Ne on yhteiskunnan näkökulmasta niitä tärkeimpiä. Ne voidaan sijoittaa salasanoiksi.

Entisessä maailmassa teot olivat sanoja tärkeämpiä. Aina voi olla oman itsensä herra ja priorisoida. Jospa yritän kerrankin olla hiljaa ja varsinkin kertomatta itsestäni ja omituisista työhuolistani. Näytän, että rakastan. Yritän käyttää taitavasti paineilmanaulainta, sauvasekoitinta ja lantiota.

Rumat tulevat

Sananen 22.10.2014

Miss Peppu-finaali lähestyy. Ei tarvitse edes klikata sivua auki tietääkseen, että tarjolla on huikeita ahtereita. Symmetriaa, joka rauhoittaa keskushermostoa. Ei häiritseviä satulalaukkuja. Ei rokotuskraatereita. Hohhoijakkaa. Nuo pinkeät kuupat ovat niin tylsiä, että elämänhaluhan tässä hiipuu tuijotuksen lasittuessa. On haukattava kieroä porkkanaa.

Ranskassa keksittiin viime kesänä Rumat vihannekset -kampanja. Siitä tuli heti menestys ja ilmiö on jo rantautunut Suomeenkin. Ranska ei ole sattumaa. Se on äkkiväärä maa, jossa mikään ei ole helppoa ja itsestään selvää. Kauneus ja rumuus ovat aivan vierekkäin. Eiffel-tornin vieressä yrittää istua raajaton pelimanni. Kieli on kuin puukoniskuja ja munanlämmintä hunajaa. He ovat opettajia. Ilman rumuutta kauneus ei olisi mitään.

Suomessa rumia vihanneksia on tullut kauppoihin hiipimällä. Tesoman K-kauppias on kuulemma innostunut. Ja jotkut Prismat. Käyrä kurkku on saanut positiivisen vastaanoton. Jos rumat vihannekset menevät kaupaksi, ensi kesäksi on luvassa kaupan täydeltä toinen toistaan rumempia vihanneksia. Tulee neljähaaraisia pissahätäisen näköisiä porkkanoita, joiden reisi-palat ovat suhteettomat nilkkoihin verrattuna. Peruna on rasvoittuneen maksan muotoinen. Joku näkee siinä sydämen, hintatietoinen kuluttaja ison määrän hyvää tärkkelystä.

Aiemmin on ajateltu, että kieroja mulkeroita ei voi tuoda kauppaan, koska ne näyttävät niin oudoilta, pelottavat ihmistä. Pintavikainen peruna on muka kauhistus, joka pitää kiertää kaukaa. Se on kuin Ebolahoitajalta unohtunut rukkanen keskellä seisovaa pöytää. Ihminen, jolla itsellään on nenä viikonlopun jäljiltä kuin talouskyljys ja korvat eri korkeudella, on opetettu vieroksumaan ei-symmetrisiä vihanneksia! Outoa. Mökillä kun kaivaa etäisesti porkkanaksi tunnistettavan rimpulan mullasta, sitä on niin onnellinen, ihan vain kasvun ihmeestä. Mitä oudommanmallinen, sitä arvokkaamman tuntuinen matkalla kädestä suuhun.

Pintavikainen. Kakkoslaatuinen. Mikä ihminen on haukkumaan puolustuskyvyttöä tomaattia? Kyllähän toki moni ihminen näyttää itse siltä, että pintavikoja ei löydy. Viat on silloin usein syvemmällä. Sisus on höt-

töinen ja vähän käytön vuoksi periaatteessa käyttökellvoton.

Deitti-ilmoituksia pläräävä saattaa luokitella ihmisiäkin kakkosluokkaan. Kauniit, virheettömiltä vaikuttavat, omaan pinoon ja muut kakkoslaatulaariin. Mukavanoloisia raakileita, mutta.. pientä karsastusta, kaljuja, ja tuolla ei mene suu ihan kiinni asti. Tämä on suomalaista supermarketajattelua: päivittäistavara-kauppa on niin vaikuttava osa elämäämme, että hevi-osaston lainalaisuudet tatuoituvat osaksi mielemme maisemaa. Haemme symmetriaa, vaikka vieressä olisi vinossa tarjolla aitoa kauneutta.

Suomi ei ole ihan toivoton. Rumat ihmiset on meillä päästetty ruokakauppaan. Rosoista estetiikkaa ei ole siinä kohtaa nähty uhkana. Siwassa Zynde on saanut tuoksahtaa laikukkaalta maltaan haukalta ja valita pasakat housussa virheettömiä vihanneksia. Täydelliset vihannekset ja rumat ihmiset ei ole koskaan ollut kestävä yhtälö. Siinä tulee pitkässä (ja horjuvassa) juoksussa alemmuuskompleksi.

Rumat vihannekset saattavat muuttaa maailmaa. Vinoutunut ihminen saa valita laarista samalla tavalla viinon kasvaneen vihanneksen. Se on peili. Ei se mitään vaikka olet vinossa, olet yhtä hyvää tavaraa kuin tuo suora ja lokeroon mahtuva. Kelpaat ihan mihin vaan. Sinusta voi tulla oikean ihmisen käsissä taideteos, joka nostetaan esiin. Sen lisäksi vielä ravitset ympäristöäsi

sisimmälläsi.

Ei näin hienoja tietenkään kukaan heti ruokakaupassa ajattele. Mutta ruokakauppa on maaginen verstaas. Se vaikuttaa meihin monella tavalla ja vääjäämättömästi, hitaasti, mutta varmasti. Jonain päivänä olemme muuttuneet. Lähikaupan Väiski sanoo huomenta, sinulla on nälkää.

Rumat on työelämässä välillä vaikeuksissa, niin kuin kadullakin. He muuttuvat näkymättömiksi, katoavat pakokaasujen mukana. Mutta rumakin on täyttä tavaraa! Se pystyy mihin tahansa, jos hyvin käy.

Viljeltävien kurkkujen kohdalla käyrien kurkkujen osuus on vain parin prosentin luokkaa. Uniikki olemus ei ole koskaan itsestänselvyys. Sama pätee meihin ihmisiin. Meidän täytyy uskaltaa kasvaa omaan suuntaamme.

Jos isi menee partioon

Sananen 12.1.2016

Jossain vaiheessa sitä havahtuu, että iltaisin ei ole mitään mielekästä tekemistä. Urheileminen tuntuu turhalta. Työväenopistosta puuttuu jännitys. Siihen saumaan iskee partio – myös aikuisille sopiva puuhastelu. Maailmalla on jo 45 miljoonaa partiolaista. Katupartiolaiset päälle.

Monessa perheessä joudutaan käymään keskustelu, meneekö isi katupartioon vai tavalliseen. Plussia ja miinuksia piirretään Metsästäjä-lehden marginaaleihin, samalla kun äiti ompelee jo karvakaulusta pilottitakkiin.

Netin mainoslauseet pitävät hereillä, kun päätös kypsyy jälkilämmöllä. Pääkaupunkiseudun partiolaiset haluavat nimenomaan aikuisia, vaikka tämmöisiä ukkeleita, mukaan partioon. Netissä sanovat, että aikuinen on partiossa ”roolimalli, peruskallio, järjen ääni ja

tasapainoisen ihmisen esimerkki”. ”Jätä yhteystietosi, jutellaan lisää ja etsitään juuri sinun elämäntilanteeseen sopiva tehtävä.”

Katupartiot eivät mainosta samalla tavalla. Ja kun kuluttaja on totutettu tekemään päätökset mainosten kautta, niin vaikeaksi menee. Soldiers of Odinin nettisivut eivät aukea. Facebookissa sillä on tykkääjiä 7200, tavallisella partiolla yli kaksi kertaa enemmän.

Kun isin päätös on haudatteluvaiheessa, tavallinen vai katu, täytyy ottaa filosofia käyttöön.

Lapin poliisit on suosikki-tv-ohjelmani. Siinä kaksi ihmistä muodostaa partion, työparin. Yksin ei olisi kiiva suhata. Kahden partiossa kaiken voi jakaa. Koko ajan vähän naurattaa. Esimiehiä ei näy missään, toinen samanarvoinen on koko ajan turvana ja ajanvietteenä. Kaateellisuus meinaa tarttua tv-katsojaan asti.

Kun tapaa vanhoja ystäviään kerran vuodessa Mikkelin Keskusbaarin edustalla, partio on heti täydessä iskussa. Neljä miestä nauttii estottomasti toistensa seurasta. Baari vaihtuu, partio liikkuu. Nyt ei vaivaa yksinäisyys. Tämä hetki rikastuu paremmaksi, kun saamme kulkea juuri nyt tässä yhdessä. Ihan sama minne.

Sitä on partio pohjimmiltaan. Viitekehys vaihtelee, mutta hyvät hetket on se, mitä alitajuisesti haetaan.

Tavallisessa partiossa halutaan oppia ja kasvaa, siirtyään urbaanista luontoon. Katupartiossa halutaan jakaa oppia toisille, keksiä huomautettavaa. Itsestä ei

löydy parantamisen varaa. Katupartio ei mene luontoon. Se kiihottaa itseään urbaanissa ympäristössä, jossa kaikki näyttää luonnottomalta ja juuri siksi kiehtoivalta.

Tässä vaiheessa isi on jo väsynyt. Tavallinen partio on alkanut tuntumaan vähän nössöltä ja katupartioon meno on onneksi selväsanaisesti kielletty isiltä lasten ja niiden äidin toimesta.

Sitä paitsi sählyssä saa olla melkein samanlaisessa ukkeleiden testosteronihuurussa kuin katupartiossa, ilman että naisten, lasten tai lemmikkieläimien täytyy pelätä mitään.

Suomessa on pitkä perinne, että on miehekästä olla pelottava. Tämä taitaa olla katupartioidenkin mainoslause, vaikka sitä ei lue missään. Se näkyy, silmissä.

Olisi hienoa olla partiossa, hyödyksi ja iloksi. Onnistuuko se missään?

Luin, että poliisilla on jatkuva pula partiokoirista. Säälistävä ihminen ei voi olla nenänä, mutta silminä ja korvina kyllä. Voisiko paljon vapaa-aikaa omistavia miehiä kouluttaa partiokoirien sijaisiksi? Ja hyväksyisikö konstaapeli Vaarala minut mukaan Sodankylän pimenevään iltaan?

Minut voisi päästä pyörimään huudeille, kun poliisit hoitavat varsinaisia virkatehtäviään. Kattelisin vähän ja jos tulisi sairaalloinen kiusaus omankädenoikeuteen, nykäisisin Vaaralaa haalarista. Haluaisin vuoron päät-

teeksi kebabin lohkoilla.

Kaikista katupartiomiehistä ei ole partiokoiran vaatimaan hommaan. Ylikonstaapeli Janne Heiskasen mukaan apurin tottelevaisuuden on oltava kunnossa. Viettien pitää olla kohdallaan.

Kaikki on jonossa

Sananen 16.1.2013

Jonottaminen on mun juttu. Näin vanhaksi piti elää ennen kuin sen tajusi. Viimeksi olen päässyt jonottamaan, oikein kunnon jonoon, lentokentällä ja yleisessä ruokalassa. Ne olivat hetkiä täynnä rikastavaa vuorovaikutusta, vaikka en tainnut vaihtaa sanaakaan etuilevan vinkuintiaanin kanssa.

Nuorempana sitä luulee, että elämä alkaa vasta jonottamisen jälkeen. Mutta elämä on siinä jonossa! Siinä olen oppinut eniten. Ihan perusasioita. Toista ei saa työntää, äänekäs tuhina ei auta mitään, hyväksi revitty ryhti on paitsi terveyskysymys myös seksikkään näköistä, tissejä ei saa tuijottaa, teputtaminen saa näyttämään avohoitopotilaalta. Se on kuin muisto lapsuudesta, jolloin tampattiin neppisrataa pikkuautoille. Se on mennyttä, nyt ollaan aikuisia.

Jonottaminen tuntuu aluksi pahalta. Neljäkymme-

nen metrin jono näyttää pahalta; laumasieluisilta tuoksuja lampaita jököttämässä vailla omaa tahtoa. Ei silmin havaittavaa liikettä. Mutta siihen päähän kannattaa mennä. Se on pää, josta pääsee kurkistamaan elämään.

Haluan jonottaa mahdollisimman paljon. Mutta sen jonon täytyy olla fyysinen jono, lihaa ja kirjavia ryhtejä. Kun asetun siihen toisen ihmisen perstuntumaan, koken lämmintä yhteyttä, harvinaista samuutta, sellaista mitä ei uutisista löydä eikä netin keskustelupalstoilta.

Jonossa tuntee kuuluvansa ihmiskuntaan. Toisen puhaltaminen on musiikkia korvalle ja jos olisi niskatukkaa, se lepattaisi puolelta toiselle kuin lepakkomiehen varusteet.

Jonoon marssiminen on omistajaohjausta parhaimmillaan. Minä omistan tämän kehon ja roudaan sen yllepäin osaksi ihmiskunnan ketjua. Minulla on tarpeita, juuri nyt nälän taittaminen, ja tätä hyllyvää temppeleä raahaamalla olen hetki hetkeltä lähempänä tavoitettani.

Pankissa tilanne on toinen. Siellä otetaan laitteesta lappu. Kädessä on numero, vangin ainoa kutsumanimi. Sinut omistaa pankki ja nyt se käyttää omistajaohjausta. Jokainen blinksahdus erittää stressihormonia ja penkkeihin kiinni kasvaneet eunukit testaavat miten käden runsas hieneritys vaikuttaa paperilapun kesto-ominaisuuksiin. Et tiedä mille luukulle omistaja sinut ohjaa – Ei tämä ole jono, tämä on marssijärjestys joka sinulle opetetaan.

Fyysinen jono on demokratian viimeinen linnake, kotimainen vastine Kiinan muurille. Se on mielenosoitus eriarvoisuutta vastaan, kaikki ovat täsmälleen samassa jamassa. Kaukaa katsottuna, lämpökameran kuvassa, tämäkin jono on kuin kastemato. Sen arvo on siinä, että se on olemassa.

Jonottaminen on omaa aikaa! Kuntosalilla oma aika sattuu. Siellä se myös maksaa.

Mitä valtavampi jono, sitä paremmat mahdollisuudet päästä omiin ajatuksiin. Puolen tunnin jono on jo hyvä. Siinä ehtii katsella naisia, ja miehiä, koolauksia (siis kotimaisen työn jälkeä), kampauksia, karvalakkeja ja kumiteräsaappaita. Siinä kuulee omia ajatuksiaan ja ventovieraiden puhetta. Noita lauseenpätkiä ei ole voinut kukaan journalisti, ne ovat ihmisten omaa puhetta, jostain kitalakeen liimautuneita.

Jonossa olen oppinut paljon. Miten hillittömän pitkiä nuoret nykyään ovat ja hyvällä tavalla huolettomia. Jonossa on draamaa. Joku etuilee ja paljastaa egonsa. Mikä tiimi laittaa ohituskaistan väen kuriin ja millä sanamuodoilla? Ihmisten verenpainetta on myös kiva arvailla siitä, miten alas lasit nenänvarrella luistavat.

Jonottamisessa on fantastista myös seisominen. Mitä pitempään saan tässä matkata, omissa fantasioissani, sitä varmemmin olen poissa pahanteosta – istumisesta. Istuminen on vaarallista. Näin ajat ovat muuttuneet. Ennen puhuttiin, että naapurin nuorisorikollisen

Jarnon elämä se oli vaarallista, kunnes pääsi istumaan
– ensimmäistä tuomiotaan.

Onneksi pääsi välillä jonottamaan. Peltimuki ojossa,
ajatus vapaudessa.

Joulupukille turvapaikka

Sananen 25.8.2015

Lämpimät kelit eivät sovi suomalaisille alkuunkaan. Lämmössä pehmennyt moraalimme laittaa meidät kulluttamaan yli kohtuuden, malja kuolaa yli.

Kesän kuumimpana päivänä sai läikyttää juomaa lehtiutisen päälle joka kertoi joulupukkia uhkaavan konkurssin. Eipä yllättänyt. Paahteinen jatkopala keksään toi napapiirin paremmalle puolellekin ilkeät helgelukemat.

Näin kaiken sarjakuvana: pukki tuskaili aikansa, sekoitti miettimättä kossupatterin, ajoi partansa ja maadoitti itsensä Pohjanhoviin. Unohti hetkeksi lasten alati kohoavat toiveet ja rönsyilevät tilauslistat. Halusi hipaista padin sijaan huurteista lasia ja tuntematonta rouvaa. Tuli huomaamaan miten paljon huolettomampi taksi on kulkupelinä kuin sinnepäin hoidettu poro kiikkerine rekineen.

Siirtyivät paikasta toiseen kassit, tyhjenivät massit. Hämärän suojissa hiippailivat luunlaihat pikkuapurit, hääräillen, ja saattoivat wanhan mestarin kylkiasentoon.

Joulupukki ei näytä tavalliselta tenukepiltä. Massaa on. Kaikesta näkee, että ruoka maistuu vielä. Vilkkusilmäisyys puskee läpi. Joulupukki näyttää pöydästä vilkkua molemmille puolille.

Vasta konkurssiutiset saivat minut ajattelemaan minkälainen mahtaa olla pukki pohjimmiltaan. Mieleen purjehti voimallisesti Shakespearen kirjallinen hahmo Sir John Falstaff. Viinaanmenevä naistenmetsästäjä, elostelija, punertavana hehkuva itseriittoinen olento. Aivan joulupukin näköinen. Ettei vain sielunmaisemakin natsaisi?

Onko se narsismin merkki, että kähertää piippausraudalla tuolla lailla partansa? Jos joulupukki on maailman arvokkain brändi, niin mikä muu täällä haisee? Miten voi tehdä konkurssin, jos tilipäivä on isolla kalenterissa ja lentokenttä aurattu Naukkarisen Kalevin toimesta.

Join jo suruuni, kunnes huomasin, että konkurssiuhka ei olekaan joulupukilla vaan verovelat on yrityksellä, jota johtaa joku Jarmo. Itse asiassa Rovaniemellä on kolme firmaa, joilla jokaisella on oma joulupukki. Jos perhe on vikkellä, se saattaa nähdä kolme pukkiä samalla kierroksella ja tehdä kuluttajavertailua. Kun ny-

kyisin hoetaan, että tuotteen pitää olla kunnossa, niin kai Tekniikan Maailma testaa vielä joulupukit ja kertoo meille tärkeimmät Kiitämme-Moitimme -palstallaan.

Joulupukki ei ole juonut rahojamme, eikä edes japanilaisten. Olen ollut tuhma poika ja odotan saavani ensi Jouluna ainoana kirjalahjana valtion tulo- ja menoarvion.

Vahinko ehti silti jo tapahtua. Joulupukki muistuttaa meitä suuresta kaipuustamme, kovista pakkasista ja jo pelkkä pukin nimi, varsinkin yhdistettynä konkurssisävytteisiin finanssiuutisiin, saa hanat auki. Sielussa, silmissä ja lompakossa.

Kaksi Luxemburgissa työskentelevää pankkimiestä pisti pystyyn jo joukkorahoitussivuston, jolla yritetään kerätä 400 000 euroa Joulupukin verovelkojen maksuun. Ostavatko pankkimiehet joulupukin? Vaivihkaa.

Painajaisessani joulupukki on pukumiesten ympäröimänä, laulaa karaokessa ”pienen hetken rakkaus on sinivalkoinen..” ja Palacen karonkka päättyy sushiateriaan joka nautitaan saksaa tiuskien joulupukin paljaan vatsan päältä.

Olenko lapsellinen jos ajattelen, että joulupukki ja rahatalous ei soi hyvin samassa lauseessa?

Joulupukista pitää tehdä (painostamalla) turvapainehakija!

Hänelle on löydyttävä TURVAPAIKKA – semmoinen epäkaupallinen.

Joulupukille sorvattakoon samanlainen palkkamalli kuin presidentillä. Koska pohjoinen on kaikessa kaudessaan uhkia täynnä, pukki voisi asua talvet Naantalissa suuren luonnonystävän asunnossa ja kesät linnassa.

Ei verovelkojen takia – vaan tulevaisuudenuskon takia.

Nukkumisesta kaikki irti

Sananen 22.1.2014

Näin taas märän unen. Kauheaa jörnimistä. Olin texasilainen grillimestari, joka pyöritteli vaihtuvia herkkuja vartaassaan. Pinta oli jo karamellisoitunut. Eniten omalla otsalla. Hätkähdin muutaman kerran puolihereille ja moraali yritti kiihkeästi penslata rähmää. Mutta ei. Yritin jopa kelloa vilkasta, mut lyyli tempas takaisin mut nilkasta. Pyöriminen akselini ympäri jatkui läpi koko kehoa nyhtöpossuksi retuuttavan REM-unen vaiheen.

Aamulla olin väsynyt, mutta en erityisen onnellinen. Pöntöllä pyöri miehen lisäksi mielessä kysymys: mitä tämä nyt sitten oli?

Ihminen on nykyisin niin tiedostava, että vessapaperikin valitaan vasta kun Tekniikan maailma on valinnut parhaan.

Pitäisi siirtyä raakaravintoon, vaikka perhettä oksettaa jo valmiiksi.

Epäonnistumisen pelko on edelleen Suomen suurin tragedia. Töissä ei saisi epäonnistua. Perheen kanssa ei varsinkaan saisi epäonnistua. Sängyssä epäonnistut kuitenkin. Seksi on nykyisin paljon vaativampaa kuin ennen.

Ihminen on koko ajan kontrollissa. Työnantajan, puolison ja pankin. Jämerin on kuitenkin itsekontrolli. Katso kuntomaailman nuorta miestä, joka on DI kaikilla mausteilla ja tottunut tuijottamaan lähietäisyydeltä miten pakka nousee nöyrästi hiusrajan tasolle.

Kaiken tämän takia unista on tullut ongelma. Kohta Ekonomiliitto julkaisee kannanoton, jossa se on huolestunut siitä miten unessa ihmisellä ei ole samanlaisia harkintakykyä kuin hereillä. Suomi ei kestä tällaista sooloilua.

Myös tutkijat ovat viime aikoina muistuttaneet uni-maailman eroista verrattuna toiseen maailmaan. Tutkija Katja Valli Turun yliopistosta haluaa hämmentää meitä kunnan ihmisiä. Hän sanoo, että unessa voimme tehdä monenlaista laitonta ja moraalitonta.

Unen aikana laajat alueet aivoista ovat ikään kuin poissa päältä. Kun otsalohkosta on akku lopussa, kriittinen ajattelu ja kyky kontrolloida käyttäytymistä uupuvat.

Tämä ei voi jatkua näin.

Jos joku maa niin Suomi voisi olla edelläkävijä uni-maailman haltuun otossa. Uskon, että muutaman kym-

menen vuoden kuluttua meillä on Maakuntakeskuksissa Unikouluja, joissa jokaïiset tajuttomat sessiot, joita uniksikin kutsutaan, opetellaan käyttämään yhteiskunnan ja yksilön hyödyksi.

Niin kuin unia voi opetella muistamaan ja jopa ohjaillemaan, on se seitsemän tunnin luppoaika hyödynnettävä muutenkin. Meitä on vähän ja aikaa koko ajan vähemmän. Ylityöt varastavat illat.

Tutkija sanoo, että erityisesti tunteisiin ja liikkumiseen liittyvät aivojen osat ovat nukuksissa hyvin aktiivisia. Seksi voitaisiin ulkoistaa ensimmäisenä nukku-matin maailmaan. Jokainen tahdoton aamuyön erektio on kansantalouden näkökulmasta hyödynnettävä.

Ihminen lentää unissaan. Liikunta on siirrettävä unessa tapahtuvaksi. Kuntosalit tuntuvat muutaman vuoden päästä idioottimaisilta paikoilta, kun opettelemme viuhtomaan unissamme. Kyllä onnistuu peiton alla crossfit ja spinning. Moni polkee jo nyt unissaan tai puoliunissaan. Kuntoilu ja seksi olisi tietenkin kaikkein tehokkainta yhdistää.

Me opimme tekemään monet inhottavat asiat unissamme. Kuten laskujen maksaminen ja finniien puristelu.

Tietenkin Katainen vaatii meitä näkemään jatkossa vain positiivisia unia. Siihen pyrkikäämme.

Isoin ongelma suomalaisille on se, että unissa ei näe uutisia! Se ahdistaa. Kohta on luontevaa laittaa nappi

illalla korvaan ja ottaa heikkipalteistoa kuuriluontoisesti koko yö.

Toinen vaihtoehto on, että järki palaa tänne avaruudesta.

Totuus on unessa. Kun taju otetaan pois, sinä olet todempi sinä. Et saa roolia päälle.

Olet eläin, jonka häntä heiluu. Näytät idiootilta, mutta ei se mitään. Kuolaa tulee. Pierua riittää.

Hengityksesi kertoo mikä on arvokasta.

Muotoilujohtaja

Sananen 4.9.2013

Stephen Elop oli Nokian muotoilujohtaja. Marko Ahtisaarella oli toki tuo titteli mutta ei sarkaa, hän oli vain yhtiön sekasorron ikoni. Nykyiset puhelimet kun ovat kaikki samanlaisia levyjä, ne eivät tarvitse muotoilua. Sen sijaan tyhjät sanat kaipaavat muotoilua. Elop oli taitava muotoilija.

Ennen kuin ihmiset kyllästyivät esineisiin, tarvittiin teollisia muotoilijoita. Nykyisin ihmiset ovat siirtyneet tavarasta tunteisiin. Hauskat äänet ja kuvat saavat aikaan tunteita, ihminen yllätetään nopeilla liikkeillä ja matalilla sanoilla. Siksi teolliset muotoilijat ovat korvautuneet semanttisilla muotoilijoilla. Sanat muotoilaan sopiviksi.

Muotoilu on kiusallisen asian sanomista ystävällisen yhdentekevästi. Kun oikein hyvin muotoilee sanottavansa, ei suututa ketään, vaikka todellisuudessa aihet-

ta raivoon löytyisi.

”Ehkä otin, ehkä en” – uuden sukupolven iätöntä muotoilua. Lasit särkyvät, sanat kestävät.

Kiinteistövälittäjä on ammattimuotoilija. Sanat tarkoittavat toista, mutta kuulet ne oikein muotoiltuna juuri niin kuin halusitkin. ”Lapsiystävällinen” saa kehäämään, vaikka oikeasti se tarkoittaa, että huonosti äänieristetyin seinän takana on adhd-diagnosoitu lestadiolaisperhe ja keinut aina varattu. ”Huoleton kaukolämpö” tarkoittaa vuosittain tasaisesti viidellätoista prosentilla kohoavia lämmityskuluja. Äläkä vain osta ”persoonallista” asuntoa. Häädön saanut narkomaani saattoi piilottaa nurinperin sudittujen tapettien alle mitä lie pussukoita.

Stephen Elopista odotettiin messiasista. Saimme amerikkalaisen jääkiekkovalmentajan. Alussa oli kertomuksen mukaan sana. Tällä oli sanojen tulva ja ilmassa leijuvaa jännitystä tehokkaasti halkova kädenliike.

Jääkiekkovalmentajallakin on vain sanat. (Poislukien Raimo Summanen, joka lyö ja puree.) Valmentaja voi vain muotoilla halunsa muutamaksi helposti muistettavaksi sanaksi ja toivoa parasta. Tästä tulee myös suuri arvostus. Pelkillä sieluun rapatuilla lauseen pätkillä tapahtuu pieniä ihmeitä.

Muotoilujohtajat ovat sukua rakastetuimmille stand up -koomikoille. Naurun sijasta stand up -muotoilija tavoittelee hyväksyntää. Täytyy näyttää nöyrältä, vaikka

sitten vääränkokoisessa pikkutakissa. Joka sana on kaulittu tarkemmin kuin kirkkoherralla konsanaan.

Muotoilujohtaja Elop teki muotoilun saralla huikeita tekoja. Hän haukkui ensi töikseen kaikki Nokian silloiset tuotteet. Hän muotoili sanansa niin, että ymmärsimme tarpeen pyrkiä metsästä valoihin. Muotoilija tietää usein tekevänsä suuria virheitä, mutta ne eivät ole elämän keskiössä. Tyydytys tulee itse muotoilusta. Amerikkalainen tuhansien estradien kerubi vaistoaakyllä, milloin on tehnyt vaikutuksen ja saalistanut arktisen äijälauman mykän rakkauden. Muodollisen palkan lisäksi.

Muotoilujohtaja puhuu aina vierasta kieltä. Hän puhuu kieltä, jota vain osakkeenomistajat ja hallituksen jäsenet haluavat ymmärtää. Se on rakkauden kieltä. Vaikeaa vastustaa.

Miten muotoilisin kaiken? Kiitos Nokia ja Matti Makkonen tekstiviestitoiminnosta. Sillä on näppärä erota ja irtisanoutua.

Entäs Elop? Tämän ajan suurista muotoilijoista monet ovat tuuleen huutajia. Heidän jälkensä on haihtuva. Mutta Elop oli lopultakin konkretian mies. Hän muotoili Nokian uuteen uskoon. Niin, että Ollilan äitikään ei enää tunnista.

Kaikki joulukortista

Sananen 15.12.2015

Seuraavat puolitoista viikkoa ovat ratkaisevat. Tuleeko joulukortteja? Pahvisia taivaankappaleita. Lämpimien tunteiden printtimediaa. Mitä huokoisempi askartelupaperi, sitä enemmän se on imenyt sisäänsä tunnetta ja luovuttaa sitä nyt uuteen huoneistoon, kuin haikean raukeuden ilmalämpöpumppu.

Joulukortteja ei voi ymmärtää mitenkään. Me lähettämme niitä vuosittain 50 miljoonaa kappaletta. Miksi?

Moni ihminen ei jaksakaan käydä enää missään. Joulukortti on harmiton ratkaisu sille, joka haluaa antaa itsestään jonkun elonmerkin. Joulukortti tarkoittaa: olen olemassa. Määränpäässä saatetaan oikeastikin sanoa, että elääkö se Levosen Hessu vieläkin. Kortti on tullut Varkaudesta. Sitä nuuhkuttamalla on haistavinaan kuopalle väkisinmaatun tummanvihreän nahkasohvan ja maksalaatikon ja Valdemarin yhdistelmän.

Mutta miksi merkinantaja lähettää kortin, jonka kuvassa joulupukki istuu poron kanssa liiterin katolla. Hyvää Joulua ja onnellista uutta vuotta, T: Hessu. Kaikki ovat hämillään. Jos kortissa olisi Hessu kokovartalokuvassa kalansuomukuvioisissa alushousuissa, mielenkiinto heräisi. Takana lukisi: kolmas ero takana, arkuntekokurssi edessä, välivuosi menossa. Sellaisen kortin äärelle hiljentyisi vielä Joulun jälkeenkkin.

Erityisesti tämä tekstipuoli tökkii. Jos on taas Hyvää Joulua ja onnellista uutta vuotta, viesti ei välity. Jos Joulusta tietää jo, että siitä tulee keskiverto, aika kiusallinen ja lopulta itkuntuoksuisesti armahtava, ei se siitä hyväksi toivotuksella muutu. Onnea taas tarvitaan aina, mutta onnellisuus ei ole mikään pysyvä olotila. Toivottaisi joku edes touhukasta uutta vuotta.

Lopuissa kymmenessä kortissa lukee: Hauskaa Joulua! Toivottajana voisi olla Kolehmaisien perheen lisäksi hallitus, niin pakolta haiskahtaa. Keski-ikäisen miehen ”Hauska Joulua” on sen näköinen, että sen kuvaaminen pitäisi ehdottomasti kieltää, ainakin tekijänoikeuslaila. Hauskuus on erittäin raskasta. Silloin ollaan usein räjähtämäsillään itkuun.

Lastenkuvakortit omista lapsista. En tiedä naisista, mutta niitä selaillessa hengitys ohenee. Kun pöydällä on yhdeksän perheen lapset tonttulakit päässä, yksilöitä ei enää erota. Illan hämystä riippuen ohikiittävän vihlovan hetken tuntuu kuin olisi Hoplopin sesonkityön-

tekijä. Kenellä on kauneimmat lapset? Kai ne pitää pisteyttää, ei tässä muuten mitään järkeä ole.

Itseaskarrellut vai kymmenen sentin laarista otetut? Periaatteessa mitä halvemmat sen paremmat, kun mietti huomista loppusijoituspaikkaa, mutta hieman tuhrainen askartelukortti välittää tunnetta. Jos näkee, että liima on turskahtanut, saksi haukannut holtittomasti, voi myös kuulla voimasanat ja lähestyneen itkupotkuräivarin. Jos löytyy vielä läikkä punaviiniä, niin hyvä.

Suurin osa suomalaisista pitää vain mielessään listaa niistä, jotka lähettivät joulukortin. Se lista on kuitenkin armoton. Litmaset eivät ole lähettäneet nyt kolmeen Jouluuun, vaikka niiden Pertistä tuli projektipäällikkö.

Kosto on suloinen. Valmiin pakan ostaneet huomaavat aina, että neljä pöydälle viimeisenä jäänyttä joulukorttia ovat sietämättömän rumia. Litmasille tuo, jossa on umpeen hiihdetty latu ja poronpaskaa somisteena. Alle vain isän nimi, kuivana. Laitetaan vielä tuo beigeksi haalistunut pukkikortti, jossa on joku aggressiivisen tuntuinen toivotus saksaksi, Heinosen perheelle. Niillä ei ole arvot ihan kohdillaan, ehkä tuntevat piston.

Ainakin joulukortin pitäisi muistuttaa, että Joulunakin elämme reaali maailmassa. Kaupan kortit ovat täynnä nuokkuvia hankia ja hiihtäviä huuruveikkoja – ja nyt on ilmastonmuutos! Ilmastonmuutoksen pitäisi ehdottomasti näkyä joulukorteissa. Se olisi vastuullista ja herättäisi.

Ehkä jo ensi Joulun korteissa jäänmurtaja Vesivesse-
li loiskuttaa kannella lämmintä vettä turistin naanlei-
välle. Tontut heittelevät toisessa kortissa frisbeegolfia
ja pukki siirtää kassejaan tasapainoskootterilla. Muori
on paljussa ja säätää videotykillä ammuttua kuvaa He-
lena Takalon hiihdosta. Porot on luista päätellen syöty
– elikkä, eettistä Joulua!

Juomat ja energia

Sananen 7.3.2012

Vastaan tulee koululaisia, joilla on melkein kaikilla energiajuoma käden jatkona. Se on muotoon präsäätty, kiiltävä ja käteen sopiva ase. Osoittelevat sillä omaan suuhunsa, uhmaavat luontaista väsymystä. Sillä lailla se on joukkotuhoase, että saattaa tuhoutua joukko hampaista. Kiilteet poistuvat hampaista ja silmistä. Tauottoman hörnimisen jälkeenkin on vielä jano ja väsymys. Vaatiiko tämän päivän peruskoulu liikaa energiaa?

Ihminen on aina juonut jotain. Talonsa. Maineensa, työpaikkansa ja lupaavat avoliitot. Yhdistävänä piirteenä on säilynyt se, että juomisen jälkeen ei ole ollut kovin energinen olo. Samariinista on tullut köyhän sampanja. Vielä on kilistelty kerran – viemällä kihlasormukset kaniin.

Energiajuomat on vanha keksintö. Erityisesti Suo-

messa on ollut biologinen tarve energiaa antaville nesteille. Täällä on sodittu, raivattu peltoja, rakennettu taloilla taloja ja yritetty säilyä hengissä. Kylmä ulkoilma ja lämmin sisäilma, jotka vuorottelevat elämässämme ikuisesti, vetävät keskeiset lihaksemme lötköiksi. Se hetkellinen raukeus on signaali aivoille, että nyt tähän väliin nokoset. Ulkona on Ferguson käynnissä ja paska levittämättä. Ei tässä oikasta. Nyt napollinen kahvia tai seitinohut viipale pöytäviinaa! Piiskaryyppy.

Ilman energiajuomia moni projekti olisi saattanut epäonnistua. Ennen sotia pellon reunan vaihtoaitiosta löytyi aina kotikaljaa, tai parhaassa tapauksessa sahtia. Aurinko loipotti, mutta nämä hikoilevat maltaan haukat vetivät huikan kierteellä, ja talikko alkoi soutaa. Sodassa otettiin viinaa tasaisesti. Se tietoisuus oli tärkeää, että korsun kätköissä lepäsi muutama avaamaton. Se motivoi, tarjosi jo etukäteen mielihyvän sävyisiä tunteuksia – ja energiaa. Marskillä oli myös ryyppynsä. Energiajuoma, jossa sodanaikainen karvas tikkuviinan maku oli peitetty adjutantti Grönvallin reseptillä.

Kahvi on sillä lailla energiajuoma, liikkeelle pistävä, että se pistää hakemaan uutta kahvia heti kun pussukka on tyhjä. Suomalaisilla on niin kova kofeiiniriippuvuus, että päätä alkaa juulia jos ei kolmeen tuntiin saa kahvia. Kahvi oli koko kansan energiajuoma jo 1800-luvulla, mutta kun sääntely loppui 1954, alkoi ikkunat todella huurustua. Naiset ovat siitä lähtien jaksaneet kah-

vin voimalla juoruta hämärässä jumalauta tuntikausia. Vielä kun otetaan kupposet niin alkaa teidänkin Reinosta löytymään niitä moitteen aiheita. Miehet ovat saaneet kahvista lisäenergiaa erityisesti toreilla ja vaalikojuilla. Jaksaa kuunnella paksuakin tavaraa yhden kupillisen ajan. Kun jäähtyy, mielenkiintokin hyhmettyy.

Otetaan jalanvierestä pöydälle vielä yksi: pontikka. Tuijotin hypnotisoituna taas Surmanluodit, mutta kiehtoo se muutenkin. Kielletty energiajuoma. Ponua opittiin keittämään kotikatsomoissamme jo 1500-luvulla, mutta kun siitä tuli laitonta 1866, se muuttui energiajuomaksi. Sotien jälkeen meni melkein neljä vuosikymmentä, ennen kuin elintaso saapui. Pontikka aktivoi touhuamaan, kotona ja puutarhassa. Ponu kesti isältä pojalle. Käsitteenä ja hätävarana; lohdun, jännityksen ja humalan hengen puhaltajana.

Pullon henki oli kotoisin kangasmetsän ymmärtävältä uumalta. Kukaan ei ymmärrä, paitsi henki, että tämä on nyt tähän saumaan pakollista nautittavaksi, tämä energiajuoma joka synniltä tuoksahtaa.

Mielelläni veisin lapsilta kaiken kivan. Sokeri se huume on, kysykää vaikka Hilikka-tädiltä. Sekoitetaan jatkossa piristävät aineet kouluruokaan. Tulisi kofeiinikebakot, tauriinimureke ja guarananugetit. Yhtä hirveän makuisia kuin synteettiset nesteet. Säilytetään hampaat. Niistä meidät tunnistaa.

Energiajuoma on valheellinen nimi nuorten juomista. Onnittelut mainostoimistolle. Se pitäisi lailla muuttaa piristysjuomaksi ja porrastetusti pissityskuomaksi. Se pissittää varmuudella yhtä paljon kaikkia ja on siksi yhteiskunnassa eriarvoisuutta vähentävä, arvokas tuote.

Miesten ja naisten ammatit

Sananen 2.4.2014

Nainen ei sovi kapellimestariksi. Näin napakka lause saatiin taltioitua maamme kuuluisimman kapellimestarikouluttajan suusta. Näitä media hakee. Ihanaa. Ainoa riski on siinä, että alkaa jöpöttää, kestona, että karamellisoituu pieni toimittaja sisältäpäin. Muuttuu niin hapanimeläksi, että ei kestä enää itseäänkään.

Jorma Panula on virkistävä ihminen. Hän osaa olla samaan aikaan uskottava ja provosoiva, ankarasti ki-roileva ja viihdyttävä. Kun kysyin aikoinaan Jyväskylän kitarakilpailun tasosta tuomariston arvovaltaiselta puheenjohtajalta, vastaus jäi mieleen: ”Aivan paskaa. Ei näistä oo mihinkää”. Todennäköisesti Panula oli tykästynyt useampaankin kitarataituriin, mutta kuhertelukausi oli vasta aivan lähtökuopissa. Kannustaminen v-tuilulla on todellinen mestarilaji!

Maailmasta yritetään tehdä kiivaasti sukupuolineut-

raalia. Myski ei saisi enää tuoksua, eivät eteerisemmät-kään elämän esanssit. Maailma on jo niin ylikansoitettu, että vietti on vaiennettava.

Sukupuolesta puhuminen esimerkiksi ammattien kohdalla on riski. Nainen miesvaltaisella alalla muistuttaa ikaikaisesta manuaalisesta pelistä. No nyt tuli halliin semmonen, jolla on ne maitorauhaset ja kaikki. Yrittäkää nyt vaan keskittyä siihen NC-työstämiseen.

Mies naisvaltaisella alalla pyörryttää samalla tavalla. Jäntevät koipi-reisipalat muljuavat rentojen askelten tahtiin. Se käy salilla, se on varma. Miten saisin oman koti-Hannuni ylös sohvalta ja samaan temppelin muokkaukseen. Kyllä se on liha joka puhuu – ja tämä tyttöhän kuuntelee.

Kun sukupuolineutraali lainsäädäntö etenee, mielenkiinto elämään saattaa hiipua. Siksi Panulan ”Nainen ei sovi kapellimestariksi” oli tarpeellinen stimulantti. Kyllä mestari tietää ja osaa.

Tietenkin kapellimestariksi soveltuvat kaikki, paitsi eivät ehkä kaikkein epämusikaalisimmat. Mutta sukupuolta on käytettävä jatkossakin. Se ruokkii aistejamme, aktivoi uudenlaista ajatteluamme.

Haluan miehet kättilöiksi. Miestenkin täytyy tajuta jossain vaiheessa mitä on elämä ja kuolema. Samalla aukeaisivat silmät videokuvaavien isien hyödyllisyydestä. Ovatko synnytys-selfiet tärkeämpiä kuin itse synnytys?

Naisia tarvitaan teurastajiksi. Siihen yhteensä, piikkipyssyllä tainnuttamaan nautoja liukuhihnalta. Muuttuisiko suhtautumisemme tehotuotantoon, jos teurastajanaiset avautuisivat Eevassa työnsä hyvistä ja huonoista puolista. Kevään muotivaatteissa.

Jääkiekko on pöhötynyt. Tarvitsemme kipeästi naisia miesten liigajoukkueitten päävalmentajiksi. Nainen sanoisi muutaman herättävän sanan, kun kaukalossa on taas tehty idioottimaisia temppuja. Kaikkien poikien pitäisi kasvattaa miikalahtimaiset takatukat, joista valmentaja voisi tukistaa. Ne jotka ottavat kiekkotouhun liian tosissaan, joutuvat heti pyykkämään ja kuorimaan pottuja.

Olisipa virkistävää nähdä edes kerran mies perheen päänä. Tämä menee unimaailman puolelle. Nainen päättää kaiken. Mies vinkuu, tuleeko ääni sitten hippuloista, vai mistä?

Nainen olisi odotettu nuohooja. Ei sotkisi niin paljon, niin kuin vaikutusta yrittävä ja pikkutuhmia viljelevä miestyypinen nuohooja.

Näin vuosia sitten näytelmän jossa Heikki Kinnunen esitti kuusikymppistä pilkkihaalarissa viihtyvää naisportsaria. Sitä ei unohda. Ja sillä on tarkoituksensa.

Me olemme vähän aikaa erilaisia, mutta jo kohta samanlaisia. Emme ymmärrä toisiamme, mutta meidän pitää tajuta, että olemme samanlaisia.

Vietit notkahtavat, ihmisyyks nousee. Miehet ja nai-

set, olemme aivan rinnakkain, rakastettavia toistemme
kuvajaisia. Ja nyt töihin!

Takaisin perusasioihin

Sananen 13.8.2014

Itella muuttuu takaisin Postiksi. Itse olen niin hidas, että en koskaan ehtinyt tajuta, mikä se Itella on. Muistan kerran seisseeni pitkähkön tovin kyltin alla leuka pieksujen päälle tipahtaneena ja ihmetelleeni, minkähän sortin etninen ravintola tuo Itella mahtaa olla. Nuukana jätin tietenkin menemättä.

Olen odottanut kaksikymmentä vuotta maalaisjärjen ja perinteisten, hyväksi havaittujen asioiden paluuta. Posti näyttää meille tietä. Nyt se on alkanut. Viisas peruuttaminen.

Maailma meni jo melkein pilalle, kun konsultit ja viestintätoimistot kehittivät ansaintalogiikkaansa. Kaikki on pitänyt muuttaa, ulkoisesta on tullut merkittävintä. Viimeistään hävyttömän suuri lasku on vakuuttanut muutoksen välttämättömyydestä.

Jatkuva kasvu meni jo muodista. Moni on jo tajun-

nut, että pieni riittää. Onni on korvien välissä ja korvien välimatka pysyy samana vuosikymmenestä toiseen.

Ihan kohta tulevat takaisin työvoimatoimistot. Ne ovatkin erittäin tarpeellisia. Silloin kun oli vielä työvoimatoimistoja, työttömyyttä oli vähän.

Kuinka olenkaan odottanut puhelinkoppeja. Ensin marinoitiin kolikot emäksisellä hiellä kahden kämmen välissä ja sitten mietittiin mitä haluaa toiselle sanoa. Kun koneisto nieli rahaa pahaenteisen lonksuttavasti kuin haukkaava hippo, lauseet rytmittyivät oikein. Oli kiire sanoa, että rakastaa. Nykyään se jää sanomatta.

Bodycombat ja HIIT korvautuvat vihdoin hyötyliikunnalla. Hankalasta olostä ei tarvitse enää maksaa. Hiki saa tulla liiterissä ja ladulla.

Jatkua toisten halaaminen tajutaan vihdoin keino-tekoiseksi. Se korvautuu vanhalla kunnan mulkaisulla.

Peruuttaminen saa päivärytmin kohdalleen. Ensin syödään eväät, sitten käydään postissa ja kahden tupakan jälkeen palataan työpaikalle odottamaan faksia. Joku tajuaa ensimmäisenä, että tätä informaatiotulvaa ei ole tarkoitettu elävälle ihmiselle. Kuvat ja sanat menettivät melkein merkityksensä. Miten jännää onkaan odottaa faksia, joka tunkeutuu rutisten maailmaan rivi kerrallaan! Harvakseltaan paljastuva tieto on niin kuttavaa, että arvopaperi pitää ottaa vessaan mukaan syventymistä varten.

KUOLEMASTA

Miesflunssa

Sananen 17.11.2015

Vieläkään Suomessa ei suhtauduta riittävän vakavasti miesflunssaan. Eipä ole pitkään aikaan miesflunssaa ollutkaan, mutta nyt kun iski, sen kauheus yllätti taas. Tällaista lamaanusta ei nainen voi tuntea. Raastavaa tyhjyyttä ja syvää merkityksettömyyttä. Jos täältä vielä nousen, en pienistä kitise. Näin se on.

Näinä lohduttomina päivinä, jokainen naiselta singottu viattominkin virnistys vain pahentaa oloa. Kyllä se siitä. Kohta se helpottaa. Ei se helpota! Miesflunssan taudinkuvaan kuuluu, että suuntaa ei ole olemassa. Valo on sammunut. Tässä kaivossa ei ole köyttä. Maailma on imenyt kuiviin – ja hukuttanut orastaneet unelmat loputtomaan limaun.

Mies ja nainen eivät voi koskaan ymmärtää toisiaan, mutta nyt, kun mannerlaatat ovat kaatuneet päälleni, peitto on poltettu ja hyeenat ulvovat jänteistä iltapa-

laansa, haluan vielä kerran yrittää.

Tässä yksityiskohtia taudista nimeltä Miesflunssa. Yrittäkää ymmärtää. Nämä polttoraudalla tatuoidut vit-saukset saattavat pahimmassa tapauksessa tappaa perheitä nälkään. Viedä isän ja insinöörin taivaan ilojen usvaiselle avolouhokselle.

KUUME. No joo, mittari näyttää 37,1. Se ei ole koko totuus. Todennäköisesti kuumemittari on rikki, mutta tässä kunnossa ja näillä voimien väräjävillä rippeillä ei laitteita kuulkaa korjailla. Kuume saa miehen tajunnan sumentumaan. Turha tentata mikä olo mikä olo, kuumessa ei pysty analysoimaan omaa oloaan ja jaksamistaan. Kyllä kai sen näkee kauempaakin, että yleensä niin jäntevä elimistö on myrkytetty totaalisesti, kuin olisi etälamauttimella sarjatulitettu.

Miehen taistelukunnosta leikkaa sen ratkaisevan terän nimenomaan kuumeen laatu, ei lukeman absoluuttinen suuruus. Kun on tottunut toimimaan sataprosenttisessa kunnossa, saalistamaan, säätämään ja kontrolloimaan, pienikin vaje akussa nakertaa loven tasapainoon. Silloin on kiire siirtää sohva miehen taakse ja patteristo keltaisia virvoitusjuomia sen molemmin puolin. Jos lapset eivät osaa olla hiljaa, niiden paikka ei ole kotona.

LIMA. Nainen katsoo, että siinä se nyt niistää räkää, mutta mistä tuo uikutus kuuluu. Ensinnäkään: miesflunssassa niistettävä aines ei ole mitään tavallista rä-

kää. Se on alkulimaa. Samaa, josta maailma sai alkunsa. Siinä on koko ihmiskunnan dna. Kun mies niistää oikein kovaa, ja itkee ääneen voimatta muuta, tulee mukana myös todennäköisesti aivosoluja ja osa siemennesteestä. Riippuen paineesta ja taudin kovuudesta.

Miehen elimistöön muodostuva lima on sitkeämpää kuin romanialainen silikoni. Se estää kontaktin muuhun perheeseen ja lemmikkieläimiin. Kuulo menee, tunto ja osa näöstä. Perhe voi laittaa hiljaa television päälle, siitä tulevat virikkeet voivat lopulta olla ainoa kontakti ihmiskuntaan ja sen luomiin rakennelmiin.

LIHASKIPU. Miehen lihakset ovat suuret, vaikka ne näyttäisivätkin pieniltä. Kun miesflunssa aloittaa lihojen leivityksen, olo on kuin nyhtöpossulla. Siksi mies ei liiku. Hän pystyisi ehkä, jos talo palaisi, mutta harvoin se palaa. Jos tässä tilassa miestä pyydetään osallistumaan edes symbolisesti kotitöihin, se tuntuu samalta kuin halvaantunut palovammapotilas pakotettaisiin löylynheiton mm-kisoihin.

Ja vielä miesflunssan vaiettu ydin: HENKISET ONGELMAT. Miehellä on aina yksinäinen olo, hänet on luotu loputtomaan vartiovuoroon kylmän luolan suulle, mutta koskaan hän ei ole niin yksin kuin miesflunssassa. Hänet on revitty irti omasta kehostaan ja mielestään. Hän on tämän tappavan taudin kourissa tarpeeton ja kirjava. Hän on kuin unohdettu anoppi, joka seuraa ikkunasta säätä ja yrittää saada päivänsä kulumaan.

Pysykö mies tajuissaan? Niukasti, mutta huumorintaju menee. Huumorintajun tason heikentyminen tai sen totaalinen menettäminen on se miesflunssan piirre, josta omaiset kärsivät eniten.

Ääni muuttuu Zynden ääneksi. Tältä tuntuu, kun moottorinlämmittimen piuha on murtunut. Kohta menee jakohihna. Rohisevatko tuolla elämän venttiilit vai haperoksi nuijittu sydänlihas?

Tällainen on miesflunssa. Vaikea ymmärtää. Vaikea hyväksyä.

Intohimon jäädytys

Sananen 13.1.2015

Teemu Selänteen paita jäädytettiin. Koko maailma seurasi. Jopa Kalervo Kummola oli vähällä itkeä, vaikkei omista edes kyynelkanavia. Ainoastaan tv-kanavat (ja sopimukset) koskettavat aidosti. Kukaan ei huomannut, että ei se ollut paita mikä jäädytettiin. Näytti kuvassa lakanalta, jossa oli nimi ja numero. Jos se oli vaate, niin ei ainakaan kalsarit, vaikka kiekkoilijat isopyllyisiä ovatkin. Takuulla ei paita, olisiko ollut avattu burka? Sellaista en ole päässyt koskaan avaamaan, en tiedä.

Jäädytin tänä aamuna kolatessani sukkani, varpaani, Kikka Laitiselta saamani lapaset ja polvesta alaspäin kuminauhavyötäröfarkkujeni lahkeet. Kukaan ei itkenyt – ellei minua lasketa. Töihin lähtenyt naapuri naurahti. Kotona ei voi tulla sankariksi mitenkään. Ei edes puutarhassa, taloyhtiön parkkipaikasta puhumattakaan.

Kiitän televisiota siitä, että saamme verrata omaa elämäämme suurten sankareiden elämään. Tämäkin aika nostaa sankariksi miehiä, jotka ovat mahdollisimman vähän kotona. Selänne, Loiri, Haapasalo, ihmismaali-pääministerit, joihin duudsonit yrittävät osua. He ovat olleet hyvin vähän kotona viimeisten vuosikymmenien aikana ja se on tehnyt heistä sankareita.

Koti on paha paikka. Siellä ei tapahdu mitään merkittävää. Kaukolämpö tuntuu toimivan, eteiseen kertyy kenkiä, vaimo on pikkusen kärtyisen oloinen, lapsi pelaa tuolla tavalla. Kohta voisi käydä kaupassa, ai sää kävit jo. Mitä juustoa ostit? Tai ei sillä oikeastaan ole väliä. Mulla on muuten illalla pikku meno.

Koti on paha, jos haluaa edes semisankariksi. Kyse on jäädytyksestä. Kaikki sankarit muistuttavat, kun kohtaavat keskenään, varsinkin meille tv:n katsojille, että intohimo on kaiken salaisuus. Kotona intohimo jäätyy. Puolisolle voi olla pitkään ystävällinen, mutta intohimo on jo matkalla hiilihappojäähän. Kotona ei olla ulkopuolisen arvostusta ja ihailua jakavan katseen kohteena. Motivaatio lässähtää. Vaikka näyttäisi samalta kuin Teemu, mutta olisi kotona kaikki illat tunnollisesti perheelle suikaleita paistava hahmo, gloria kutistuisi syylän kokoiseksi. Jatkuvaa pumppaavaa intohimoa, joka kasvattaa ihmisestä sankarin, ei lopulta löydy mistään. Seksissä voit yrittää kouhottaa

ja hitusen öristäkin, mutta aamulla palaat paahtoleipämieheksi.

Sehän tässä eniten ketuttaa, että sankarimme vaikuttavat vielä onnellisilta. Joillakin on menneet perheet, toisilla on ihmevaimot ja tuoreen tuntuiset lapset. Uhrauksia on tehty, mutta se kaikki on ollut sen arvoista. Siinä meille opetus. Maailma on lopultakin itkuun asti yksilökeskeinen. Väkivaltainen ja yksilökeskeinen. Yksilöt tekevät sankariteot. Vai oletko kuullut sanayhdistelmää: Se perhe teki uskomattomia urotekoja! Tämä sankariperhe muistetaan ikuisesti! – piskuista Lutu-snautseria myöten.

Teemu ja Vesku ovat joka paikassa yhtä aikaa. Se ei ole pelkästään heidän vikansa. Me haluamme sankaritarinoita suomalaisen luonteen lujuudesta. Jos haluamme saunan kuuhun ja Elastisen paikalle, ei ole ongelma.

Maailma on vielä hullumpi kuin me. Teemu Selänteen viimeisen pelin jäähallin jäätä on sulatettu ”pyhää vettä”. Siitä hän luisteli ja nyt se on ostettavissa kimaltavana putkilon seerumina. Vaihdan kanavaa, jos Suomessa aletaan myydä Inarijärven vettä desin koristelaseissa, koska Loiri on siinä kahlannut. Muitakaan nesteitä, saati eritteitä, ette saa minua ostamaan!

Sankarimme ovat poikkeusyksilöitä, toistavat asian tuntijat. Mikäs se sitten on, se kuka päätti yrittää elää normaalin elämän ja tuli aina viiden jälkeen kotiin jau-

helihaiketta ja pikku Minttumaaria mielessään? Ehkä kohta poikkeusyksilö. Sittenkö joku päivä sankari?

Kun se ryyteinen esiliina jäädytetään, minä ainakin työnnän karvalakin muniin. Siihen saavat sataa ohkaiset kyynleetkin.

Tulen lämpönä povellesi

Sananen 6.2.2013

Suomessa on viime päivinä pohdittu sitä, saako päätoimittaja paskantaa housuunsa. Aihe on perustavanlaatuinen, jopa filosofisesti kutkuttava, mutta muistuttaa täytyy, että uloste lämmittää vain hetken. Tässä kylmässä ajassa huomiotta on jäänyt se iso uutinen, että maassamme aletaan lämmittää rakennuksia krematorioiden lämmöllä. Uutta tekniikkaa on ensimmäisenä Kanagasalla. Kaipaus lämmöstä on vanha.

Suomi on järkevien päätösten maa. Tätä maata ei ole rakennettu tunteella. Tunteellisuus on meille yhtä luontevaa kuin Bjurströmin hössöttämät uutiset. Sitä seuraa vain puistatus ja rivakka matka kohti halkojen hakkausta.

Uusia taloja rakennetaan sellaisella järjen ja direktiivien yhdistelmällä, että lopputulos naurattaa kaikkia muita paitsi ostajaa. Jos silikonia on jäänyt, tekisi mie-

li saumata silmät siltä kaikelta. Mutta jotain viisastakin: uusissa rakennuksissa pitää nykyään olla hukkalämmön talteenotto. Tämä koskee myös krematorioita.

Kainostelu on vihdoin lopetettu. Suomen ensimmäinen järkevä krematorio otetaan käyttöön Tampereen suunnalla toukokuussa. Se kerää lämmön talteen. Uuni lämmitetään ennen tuhkausta 1000-asteiseksi. Vainajan tuhkaaminen kestää tunnin ja kaksikymmentä minuuttia. Tässä ennakkotapauksessa lämpö ohjataan vain lähirakennuksiin, mutta mielikuvitus alkaa jo laukata. Eikä kieltäydy esteellä.

Suomessa kuolee vuosittain 50 000 ihmistä. Kaikkia ei vielä tuhkata, mutta sehän on vain päätöksen takana. Pääkaupunkiseudulla tuhkattujen osuus on jo 80 prosenttia kaikista. 50 000 ja arkut päälle. Tiheäsyistä honkaa, tammea ja mäntyä. Jokaista kertalastia poltetaan pitkälti toista tuntia ja täydellä höördillä. Ei haudutella. Kilomäärissä puhutaan ainakin viidestä miljoonasta kilosta hyvää poltettavaa. Se ei ole ihan vähän.

Minä ainakin suostuisin menemään kaukolämpöverkkoon. Muuttumaan energiaksi, sitten lämmöksi. Ihminen on energiaa. Se riuhtoo, säteilee ja antaa lämpöä. Joskus kuumottavia katseita, joskus outoja tunteuksia. Jos vaihtoehtona on tulla sujautetuksi maan poveen, niin mieluummin kuitenkin olisin hyödyksi viimeisellä panoksellani. Se ei olisi panoksistani vaatimattomin.

Krematorio ei kuulosta kauniilta. Mittaria tuijottava vahtimestari. Kopallinen lonkkaniveliä odottamassa Lassila-Tikanojaa. Samaa kaakelia kuin peruskoulun vessassa. Uunit, joista puuttuu sellainen runollisuus, joka löytyy kreikkalaisen tavernan puu-uunista.

Mutta lämpö on kaunis ja vilpitön asia. Tulevaisuudessa joku kerää sinun antaman lämpösi talteen. Se on jo lohdullinen kuva. Hautajaiskahveilla on monesti pieni epätietoisuus, jäikö hänestä nyt lämmin muisto. Mitarit kertovat, että kyllä. Tuntematonkin aistii sen hyvän.

Jokainen meistä on ansainnut kauniin lopun tarinalleen. Ihminen muuttuu lämmöksi. Lääkähtää lämpönä keskuuteemme. Juuri nyt kenelläkään ei ole kylmä.

Melkein kaikkiin lämmitysmuotoihin ja energiaratkaisuihin liittyy ongelmia. Tähän ei. Järkevänä maana Suomi tulee ottamaan hukkalämmön talteen entistä tehokkaammin. Se on varmaa.

Ahneuden peikko meitä tulee piinaamaan. En sano että se on Suolahti, voi se olla Joroinenkin, jonka hautustoimen vahtimestari keksii, että heitetäänpä perään nämä Anteron Simcan talvirenkaatkin, kun ovat odottaneet hiljaa ja nastattomina uutta elämäänsä liiterin nurkassa jo 70-luvulta lähtien. Ja jos poltetaan nuo Kallervon Päätalot ja järkälemäiset ensyklopediat, niin voidaan säästää Kyllikki huomiselle.

Tarkka pitää olla. Lämpöä on monenlaista. Syvää ja

parantavaa. Tai niin tukahduttavaa, että varsi nyypäh-
tää – kauneimmastakin kukasta.

Terhakkaamat munkit

Sananen 14.8.2013

Kaikista kesän yt-uutisista on jäänyt kuulaimmin kummittlemaan Valamon munkkiluostarin yt-neuvottelut. Munkeilla on totinen paikka. Parta imee kyynelten kelmeän kosteuden. Kaiken karvan takana moni munkki joutuu menemään itseensä. Onko ollut tarpeeksi tehokas ja innovoiva? Onko joku osa yrityksen uutta strategiaa jäänyt sisäistämättä? Puristus puolitiehen.

Munkkiluostarikin on yritys, samassa esitteessä Jukuparkin kanssa. Valamossa käy vuosittain 160 000 turistia, josta raha tulee. Se on ihan liian vähän hengellisen elämän keskukselle. Talvi on Heinävedellä hiljainen, rauhaa ihan liikaa, viinikaupan ovi huokailee harvoin mutta syvään.

Esitystalouden lainalaisuudet pätevät luostarissakin. Munkkien täytyy vetää jatkossa roolinsa jotenkin... paremmin. Privaatista rukoushetkestä on tehtävä silmin-

nähdessä myyttisemmän oloinen ja liikeradoiltaan kiehtovampi, jos ja kun turisti sattuu performanssin liiterin kulmalla näkemään. Se on suoramarkkinointia. Kun munkki saa viipyvällä outoudellaan lomalaisen leuan tipahtamaan vyölaukun päälle, alkaa puskaradio lallattamaan.

Yt-neuvottelut ovat tarkoittaneet Suomessa aina ruskeiden kirjekuorien jakamista. Munkkiluostarin kohdalla olen kuitenkin toiveikas. Eivätkö munkkiveljet ole juuri yhteistoimintamenettelyn uranuurtajia? Pöydässä on ollut kaikille tilaa, sopassa sattumia ja naisetkaan eivät ole olleet sotkemassa ajatuksia. Tiukan paikan tullen kaikki ovat hakeneet apua katseellaan samasta suunnasta.

Todennäköisesti munkkiluostarissa yritetään ikiaikaisen viisauden ja nykyajan suuren typeryyden yhdistelmällä tehdä kaikki voitava. Munkit ramppaavat kehityskeskustelussa yksi vuorollaan, omat hommat seisovat ja sekä rukoileminen että leipominen jäävät tänään väliin, vuoroa odotellessa, arkkimandriitan oven takana.

Esimiehen oikealla puolella istuu yritysvalmentaja, MBA. Hän briiffaa ja utelee kunkin munkin ydinosaamisaluetta. Erityistaitoja saa nyt vilauttaa, jos ei kestä kauan. Valmentaja ei halua puuttua liikaa yrityksen vetovoimatekijöihin, mutta korostaa, että partaa on pidennettävä ja luostarin edessä (stagella) askellusta on

hidastettava, josta seuraa se, että kulman takana frekvenssiä on heti nostettava, jotta työt tulee hoidettua, online.

Yritys on yhtä kuin sen työntekijät. Tässäkin mielessä tehokas ja tuottava munkkiluostari on mielenkiintoinen ajan kuva. Kun kaikilta muiltakin työpaikoilta on poistettu mietiskely, on reilua, että se muutetaan myös luostarissa pieneen rooliin.

Juuri mietiskely, rukoilu ja raamatunluku ovat olleet perinteisesti munkkien tehtäviä luostarissa, mutta näiden tuottavuus on osoittautunut haastavaksi mitata. Munkkia voidaan toki vaatia rukoilemaan tehokkaammin ja kovemalla intensiteetillä, mutta varmuutta paremmasta lopputuotteesta ei ole. Ehkä se on niin kuin muillakin työpaikoilla, että jos näyttää tekevän tuskaisen kovasti ydintehtäväänsä, työnantaja on hetken tyytyväinen. Pallo punaiseksi ja joku tuskainen änähdys, ne ehkä huomataan.

Valamon luostarista löytyy ainakin kauppoja, viinitila, kirjasto ja konservointipaja. Turisteja pitäisi vain saada enemmän. Sopiiko munkkiluostariin happy hour? Jos ei vinettoa, niin edes kahvihäppäri? Luontevampi olisi ehkä rehellinen hiljainen unhappy hour, jonka jälkeen sitkeys palkitaan ja ihminen tuntee ansaitsevansa jotain.

Luostarit rakennettiin alun perin hartautta varten. Ja nyt on yy-teet! Kauempaa turisti ei erota millään har-

rasta ja masentunutta munkkia toisistaan. Sitä varten on zoomkamera. Työkavereiden 50-vuotislahja.

Joppe toi lämmön mieleemme

Sananen 5.1.2016

Kattohaikara Joppe kuoli 3. tammikuuta aikuiseen ikään ehtineenä. Hän oli syntynyt jossain lämpimässä täydelliseen vapauteen, niin kuin linnut usein syntyvät. Hänen määränpääkseen päätyi Elämäjärvi Pihtiputaalla. Kaipaamaan jäivät Pentti, Reino ja tuhannet muut Jopelle tuntemattomat pohjoiset ihmisotukset.

Joppe ei puhunut, mutta arvellaan että hän olisi tullut maahamme Saharan eteläpuolisesta Afrikasta Venäjän ja Viron kautta. Hän oli mamu, mutta myös avarakatseinen kosmopoliitti. Tie oli viemässä taas uusiin kulttuureihin, mutta eksyminen matkanjohtajasta ja Suomen äkillinen ilmastonmuutos muuttivat suunnitelmat.

Pihtiputaalla maahanmuuttajaan suhtauduttiin alusta alkaen vieraanvaraisesti ja harvinaisella lämmöllä. On vaikea ajatella, että tämä olisi johtunut aino-

astaan Jopen valkeasta väristä ja vaatimattomasta olemuksesta. Joppe oli persoona, joka levitti ympärilleen iloa ja sympatiaa. Hän tutustui avoimesti uuteen elämäjärveläiseen ympäristöönsä, erityisesti sen ruokakulttuuriin. Mätimuikut ja silakat tulivat tutuksi ja rikkoivat jäätä, vaikka yhteistä kieltä ei ollut. Yhteiset ruokailuhetket Jopen ja paikallisten miesten kesken loivat pohjaa ennen kokemattomalle ystävyydelle, joka syveni nopeammin kuin kukaan olisi arvannut.

Joppe asettui viimeisinä elinpäivinäan sushi-ajan pohjoispuolelle. Hän oli tunnettu raa'an kalan rakastaja, mutta Elämäjärvellä hänelle ei tarjoiltu tuota japanilaista perinneherkkua, vaan vieläkin parempaa.

Kattohaikara Jopen panos Pihtiputaan Elämäjärven naapuriyhteisössä oli lopulta huomattava. Naapurusto, jossa asukkaiden vaihtuvuus on ollut rajallista, ja ennalta arvattava tuttuus taas käsinkosketeltavaa, Joppe edusti uutta maailmaa. Maailmaa, jossa rajat on tehty ylitettäväiksi.

Suomalaiset tunsivat Jopen kohdatessaan asiaankuuluvaa nöyryyttä ja ihailua, niin kuin aina suurien luontokappaleiden edessä. Hän oli myyttinen ilmestys keskellä ilmastollisesti ja henkisesti ankarinta Suomea.

Joppe oli monien mielestä merkki. Yleisesti kattohaikaraa pidetään hyvän onnen tuojana. Sitä Suomi nimenomaan nyt tarvitsee. Jos Jopen vierailu oli tyylikäs kannustus myös syntyvyyden ylös saattamiseen, vaik-

ka sitten perinteisin keinoin, lepattakoon peitot Jopen muistolle

Kattohaikaran vanha suomalainen nimi on valkea tuonenkurki. Jopen kauneus toimi tässäkin kääntäen sen muistuttamaan rajallista aikaamme täällä ja hyvien tekojen korvaamatonta merkitystä.

Joppe oli trooppinen lintu. Tottunut koviin ääniin ja imeliin tuoksuihin. Mutta alkoiko hän hieman pitää Suomesta ja suomalaisista, ihan oikeasti? Hän viihtyi mainiosti Pentin ja Reinon kanssa. Heidän kanssaan varmaan viihtyvät muutkin, mutta Joppe oli trooppinen lintu!

Oliko Jopessa jo jotain suomalaista? Viihtyikö hän jopa pienessä pakkasessa? Nokka oli punainen kuin paikallisilla miehille, jotka vetelevät toista savuketta putkeen paljain sormin matkahuollon edessä. Jopelle oli tallipaikka ajateltuna tyhjässä navetassa, mutta häntä ei haluttu pakottaa. Joppe kävi myös mökin eteisessä kääntymässä, mutta päätti olla ulkona. Suomalaisena tuulikaappimiehenä en voi olla ymmärtämättä häntä.

Sähkölinjat koituivat lopulta Jopen kohtaloksi. Oliko hän tottunut Afrikassa lantamajoihin, joista ei sähkölinjoja kulje, koska sähköjä ei ole. Ehtikö hän manata, miksei Suomessa vielääkään kaiveta linjoja maahan?

Ennen kuolemaansa Joppe sai kokea kansansuosion ympärillään. Hän oli niin viisas, että tuskin mielti näitä asioita juurikaan.

Joppe opetti meille, että kauneus pitää huomata ympärillä.

Joppe toi, sieltä kaukaa, lämmön mieleemme.

Kokouksen avaus

Sananen 16.4.2014

Olen osallistunut työelämäni aikana kymmeneen kokoukseen, ellen peräti satoihin. En tosin enää viime vuosina. Kokousten tarkoitus on jäänyt hämäräksi. Tosin sen verran on sisällä pikku-antropologia, että olen sa-
laa seurannut joitakin kokouksia sivusta, sermin takaa. Viherkasvi olisi vielä parempi, mutta kun ei kehtaa vihervallia rakentaa.

Kokoukset eivät kuulu työelämään. Niitä saa pitää, mutta ei kannattaisi.

En syytä naisia, enkä miehiä, syytän systeemiä. Koko työpaikan väen kokoukset ovat mahdoton kakku. Lastenkestit, joissa ei ole käsikirjoitusta eikä riittäviä mielenkiintoa yllä pitäviä ohjelmakohtia. Ne eivät voi onnistua. Aina jollain pyörivät silmät, naama vaihtaa väriä.

Kokous alkaa yleensä hyvin. Ensimmäinen 35 sekuntia on toivoa antavan jäntevää perusteltua puhetta. Sit-

ten alkavat ongelmat. Vertaisin, jo ajankin innoittamana, matkaa 400 metrin juoksuun. 35 sekunnin jälkeen alkavat ongelmat. Paketti ei pysy kasassa, usko omaan tekemiseen hiipuu. Lönkötys tuntuu tässä kohtaa pelkästään työnantajan määräämältä velvollisuudelta, pakkopullalta. Mikä pahinta: maali unohtuu.

Puolen tunnin kokouksessa aika 35 sekunnin ja seuraavan 29 minuutin ja 25 sekunnin välillä on se ongelma. Sen takia sitä on mahdoton kestää.

Kokous on mahdollisuus tulla nähdyksi ja kuulluksi, yksi ihmisen suurimmista perustarpeista. Siksi kokoukset eivät onnistu. Tunne nousee pintaan. Olivat aiheet alun perin mitä tahansa tai työnjako missä vaiheessa hyvänsä, niitä varten ei istuttu alas taaskaan. Kyse on siitä, kuka ottaa seuraavaksi ilmatilan haltuun.

Mitä tutumpia työkaverit ovat toisilleen, sitä keulivampi on tunnelma. Kokouksissa käytetään uskomaton määrä energiaa itsensä ja toisten viihdyttämiseen puheella. Se on yllättäen suoraan pois itse työstä, päätehtävästä, jonne keveys pitäisi osata sisäänleipoa.

Monet pakotetaan työpaikoilla kokouksiin. Sitten istutaan alas ja toivotaan, että selkä kestäisi. Psyhyke tuntuu jotenkin kestävä, koska ihminen sopeutuu kaikkeen mahdottomaltakin tuntuvaan. Ärsykkeet tekevät turraksi, katse sumenee 30 prosenttia, palkanmaksu ei katkea.

Sitten tulee informaatiota. Työkaverin Santtu-Maaria on oppinut kävelemään. Anoppi oli tiputtanut radion

vessanpönttöön. Kävelykadulla oli irronnut tiili. Hulleilla päivillä oli järkyttävän näköisiä angoraneuleita. Pariisissa oli kallista olutta. Vappubooliin olisi uuden trendin mukaan hyvä laittaa avokadoa. Heksa on väsynyt, sille aploodit! Nyt soi puhelin, pupu soittaa.

Kaikki hyviä asioita tietää, mutta miksi kokouksessa? Sosiaalisuus on äärimmäisen raskasta, vaikka olisi vain kuunteluoppilaana.

Töihin keskittyminen ei ole muodissa. Ei myöskään itsenäinen ajattelu. Kokoukset ovat. Moni pusertaa niissä parhaan panoksensa. Se ei useinkaan näy työpäivän päätteessä tai lopputuotteessa. Meillä vallitsee edelleen näin lupsakka asevelihenki, työnantajat eivät tähän puutu. Se on aikamoinen uhraus.

Työtehtävät voitaisiin jakaa sähköisesti. Sovittavat asiat voitaisiin sopia kahden kesken. Tämä kaikki lisäisi myös kunnioitusta ja demokratiaa, ei tarvitsisi kokouksessa laulaa toisia suohon, vyöryttää paksulla puheella, niin kuin painija junttaa hiljaista harjoitusnukkeaan.

Mikä parasta, ajatus ei menisi heti aamusta sekaisin kaikesta pienestä ja turhasta. Siitä työnantaja voisi olla kiitollinen, mutta osaako se olla? Pomollakin on kiire kokoukseen.

Ymmärrän miksi joillekin maksetaan kokouspalkkioita. Se on korvaus menetetyistä hetkeistä, menetetyistä mahdollisuuksista. Se on kamppailua huonossa sisäil-

massa suuren mielettömyyden ja kuolleiden sanojen keskellä.

Valtionvarainministeriö antoi suosituksen neuvotelukuntien ja komiteoiden kokouspalkkioista. Virkaajalla pidettävä alle tunteroisen kokous voi tuoda rivi-jäsenen tilille pari kymppiä.

Ehdotan, että meille tavallisille konttorijäärille annetaan jatkossa työpaikalla kokouspalkkio. Osallistuisin ahneuttani ainakin silloin tällöin. Ja eurojen laskeminen pöydän ääressä olisi hyvää aivojumppaa! Ojennatko sitä pullavatia?

Käpy-Suomi-Käpy

Sananen 22.9.2015

Tuntuu, että tapahtuu paljon. Ja että vielä enemmän on tapahtumassa. Me keski-ikäiset hengitämme ohuesti ja huokailemme huomaamattomasti. Paljon huolestuneempi täytyy olla nuoristamme joiden medialukutaidot ovat riittämättömät. Napit ovat niin syvällä korvissa, että se muuttaa jo katseen suuntaakin. Jotain on tehtävä.

Erityisesti olen huomannut, että juuri nyt uutiset ovat täynnä käsittämättömiä lyhenteitä. Käpyjen aikaisia.

On aiheellista kertoa Suomen tulevaisuuden rakentajillemme ketkä nyt lausuntoja antavat. SAK:t, EK:t ja SDP:t eivät kerro mitään, ne menevät ohi. Aihepiiristä ei synny minkäänlaista keskustelua artesaanioluiden äärellä, kun lyhenne ei avaudu pitemmäksi.

Tilanne on yhtä surkea, jos setä sitten kertoo, että tä-

mä on nyt se entinen Suomen teknisten toimihenkilöjärjestöjen keskusliitto. Nappi menee korvaan.

Seuraava päivitetty sanakirja on lahjani Suomen medialukutaidottomalle nuorisollemme! Toivottavasti uutiset nyt aukeavat!

SAK on mediassa paljon esillä. SAK tulee sanoista Seniori-ikäiset Aulan Kahvittelijat. He ovat aulassa suuren osan päivästä, aina menossa kokoukseen tai tulossa. Osa ryystää kahvinsa tassilta. Osa rykii. He kaikki ovat saaneet jonkun viirin.

EK on lyhenne sanoista Elintaso Kohdallaan. Usein tämän kerhon sedät ovat entisiä huippupoliitikkoja tai jo miljoonat käärineitä johtajia, joilta on puuttunut joku kiva harrastus.

OAJ on hauska lyhenne, jonka olet saattanut bongata luokkahuoneessa open kalenterista. OAJ tulee sanoista Oispa Aina Joulu. Vaikkakin joululoma on niiin paljon lyhyempi kuin kesälomis.

AKT on usein mölisty kirjainyhdistelmä. Tulee sanoista (nuo) Ajattomat Karvanaamat Tupakkapaikalla. Huomaat heti, että nyt on tyhjäkäynti sallittu. Näille voi kokeilla ronskiakin läppää. Voit saada myös tukkapölyn, kenties olet sitä kaivannutkin.

STTK tulee sanoista Sisätöissä Tuplaisit Teputtamatta Kuukausipalkkasi.

SDP rakentuu sanoista Sielultaan Duunari, (noin) Periaatteessa. Saattaa äityä laulamaan milloin tahansa

hassua laulua ja itkee samalla, nyrkillä taivaan antimia kirnuten.

SPR tulee sanoista Setä Pitelemässä Rasiaa. Kolmas sektori ei todellakaan tarkoita sitä, että olisi jo kolmas jalka haudassa, mutta silti haluaa vielä mukaan.

KOK lukee usein jonkun perässä. Tulee kielemme sanoista Käteistä, Obligaatioita, Kivitalo-osakkeita.

KESKUSTA voi olla sinulle tuttukin sana. Ei tarkoita mitään, mutta keskustaan jätteet kerääntyvät.

EKP on kansainvälinen lyhennelmä. Peräisin sanoista Entiset Käteisemme Paaleissa.

Jos jonkun perään llitetään DI, se on Dorka Ite, älä etsi muita syyllisiä.

Ja vielä.

PÄÄMINISTERI on vallankäyttäjä, joka käyttää päätä, ei sydäntä. Päässä sijaitsee muun muassa matemaattinen lahjakkuus.

KOLMIKANTA kuulostaa tukevalta, mutta onko Aallon jakkara horjumaton? Kalenteriin merkitään kokouksia, mutta oikein mitään ei saada sovittua. Asioiden annetaan olla, kaikki keskittyvät urheiluruutuun.

TYÖN YKSIKKÖKUSTANNUKSET on se ilmiö, jonka huomaat jos satut saamaan kesätöitä ja paikan pomo tuntuu olevan sinulle koko ajan jumalattoman pahan-tuulinen. Sinä olet kallis. Ja se on surkea juttu.

Näillä eväillä toivon sinulle, nuori, selkeästi parempia lukuhetkiä kotimaamme uutisten äärellä!

Tilanne on mukamas paha, mutta ei läheskään niin paha, etteikö se voisi helposti olla kohta paljon parempi.

Emmehän sauvo rinnakkain

Sananen 21.8.2013

Lakien keksiminen on kansanedustajan työtä. Se on hirveän negatiivista. Se on jatkuvaa pohtimista, miten ihmisten toimintaa voitaisiin rajoittaa. Muutamat kansanedustajat ovatkin havahtuneet tähän ikävään perustuuniinsa ja ottaneet terveen hajuraon lakikirjoihin.

Pari kokoomuslaista kansanedustajaa haluaa iloiset ”norminpurkutalkoot”. Kun Katainen on toistanut jo vuosia uutterasti, että nyt tarvitaan positiivisuutta, niin tätä se konkreettisesti tarkoittaa. Ihmisen rajoittaminen on negatiivista, kannustaminen luoviin ratkaisuihin positiivista. Nuoret veijarit löysivät pienellä raapaisulla viitisenkymmentä turhaa sääntöä tai kieltoa – hyväksi aluksi, säädettäväksi pois.

Nyt ollaan vaarallisella tiellä. Kun oikein yllytetään positiivisuuteen. Varmasti moni löytää pienen populistin sisältään ja kohta tulee listoja kuin Hakkaraisen sa-

halta. Joudun ehdottamaan, että sekä Hakkaraisen että Alatalon listat, puhumattakaan Velton listasta, laitetaan suoraan kassakaappiin Tiitisen listan syyliin. Suomi ei kestä isoa määrää positiivisuutta kerralla.

Negatiivisuus on voimavaramme. Mitä inhottavampi ja kuumottavampi direktiivi EU:n sydäimestä meille tulee, sitä tarkemmin haluamme sääntöä noudattaa. Se tekee GUTAA – jollain selittämättömällä tavalla. Kun nälkä ja orastava jääkausi eivät ole elämäämme enää rytmittämässä, tarvitsemme selkokiekkelisiä kielto-lauseita joille elämämme rakentaa. Kivun kokeminen, sen kanssa eläminen, on suomalaisuutta.

Lait ovat herkkupaloja. Suomessa ei tarvita paljon poliisejakaan, koska me kyttäämme naapureitamme herkeämättä. Emme tunne armoa, jos naapurin uusi kuisti näyttää säädösten vastaiselta. Jos joku käyttäytyy oudosti, soittamme hätänumeroon. Tsäpökkä kärräyttäminen saattaa pelastaa oman päivän! Emme tarvitse erikseen kodinturvajoukkoja, koska tiedämme, että taistelu oikeutuksesta omaan elämään on koko ajan käynnissä. Puhelin on ladattu, pahat katseet varmistettu.

Siksi Katainen tuntuu täällä havumetsän laidalla ufomieheltä, kun se änkkää sitä positiivisuutta. Päälle rajoittamaton hymy, kasvon lihaksilla harjoiteltu hyytävä ääri-ilmio.

Minä ainakin nautin jokaisesta kyltistä, joka kiel-

tää jotain. Hykertelin tänäänkin kun tajusin, että kohta polkupyörää ei saa jättää mihinkään keskustassa. Se ruokkii luovuutta suuren luontaisen negatiivisuuden kautta, kasvattaa jo kerran kadotettua sisua ja ennen kaikkea pitää nöyränä.

Kaunein suomalainen piirre on nöyryys. Se erottaa meidät muista kansoista. Täällä emme leijaile. Senhän kertoo kai oma kylttikin.

Meidän työpaikan keittiössä on toistakymmentä kieltoa tai kehotusta erikokoisilla lapuilla. Olkoonkin, että on kyse juuri Ylen työmaakeittiöstä, mutta kuitenkin. Ilman niitä en halua elää. Ne pitävät ruodussa. Isoisä joutui seisomaan ruodussa, ennen hiihtomarssia. Vähintä mitä minä voin maalleni tehdä, on pysyä kaiken irtokarkin ja tortillalla lääräämisen keskellä kurissa ja noudattaa jonkun ohjeita. Ihan jo periaatteesta.

Jyväskylän suosituimmalla ulkoilureitillä on tuore valtava teksti: EMMEHÄN SAUVO RINNAKKAIN. Se on uusi suosikkini, muutamassa sanassa paljon tietoa ja filosofiaa.

Monet kävelevät todellakin vierekkäin ja pahaa pelkään, että juoruavat samalla tuntitolkulla parisuhteen pelisäännöistä. Nyt se loppu! Nautin siitä tiedosta, että sukulaiseni sauvakävelevät siellä nytkin hiljaa peräkkäin, vuorovedolla. Kahden tuntumassa kulkevan tuulipuvun synkronoitu kahina jäsentää ajatuksia paljon paremmin kuin jatkuva debatti.

EMMEHÄN SAUVO RINNAKKAIN on kehotuksena tosin turha, koska sehän on itsestäänselvyys. Kun tiedostaa oman rajallisuutensa ja surumielisen olemuksensa tajuua, että nuo sanat tarkoittavat enemmän.

Tässä maassa itsekkyyt ja itsenäisyys ovat arvostettuja. Kuntosalilla niistä käytetään nimeä positiivisuus. Toinen pyrkii toisen edelle. Älä kysy minne ilo katosi, emmehän sauvo rinnakkain.

Tapoja poistua

Sananen 14.7.2015

Minulle on tullut hirvittävä jano. Siitäkin huolimatta, että Suomen kesä on kylmempi kuin Siperiassa ja nestehukan ei pitäisi olla edes teoriassa mahdollista. Minulla on jano pysäyttäviä sanoja. Semmosia, jotka puskevat tuutista läpi kreikkojen ja angelamerkkeileitten, läpi peppufinaaleiden ja muiden satonäkymien.

Ja sitten se tapahtui, kuihtuvaa elvytettiin. ”Kuolema on luonnollinen tapa poistua”, lausui Yle Keski-Suomen haastattelussa paikallinen, juuri aloittanut hautausyrittäjä. Kiitos.

Jos stop-merkki puhuisi, sen pitäisi sanoa nuo sanat: kuolema on luonnollinen tapa poistua. Varmasti pysähtyisi useampi kuin nyt tekee. Nyt vain hieman hidastetaan.

Kuolema on ihan hyvä tapa poistua. Perinteinen. Joku saattaa hytkähtää, kannattaako ammattilaisen noin

sanoa – suomalaisille. Meille, jotka pohdimme tasaisin väliajoin muutenkin yksinaruiseen keinoon kiipeämistä. Onko tuo yllyttämistä touhukkaalle miehelle? Vai peräti markkinointilause uudelta liiketoimintayrittäjältä? Hyvä kun ei sanonut avajaisviikon kesätarjouta ääneen: nyt kaksi yhden hinnalla – heinäkuun loppuun! Säästä perikunta, säästä!

Kuolema tulee poistumistapana säilymään varmasti pitkään. Ainakin niin kauan kuin miehillemme myydään Suomi-viinaa ja mönkijöitä samaan vuodenaikaan. Yrittäjien kannalta hyväkin asia.

Kuolema on kuitenkin poistumistapana ongelmallinen. Se on usein vähän kliininen, ennalta arvattava ja vanhahtava. Isoisäkin poistui kuolemalla. Hautajaisissa ei ollut oikein mitään tekemistä, musaa ei kehdannut kuunnella täysillä ja kantajatkin olivat hilseellä vuoratuja seniilejä setiä. Kuolema on poistumistapana sellainen genre, josta ei saa hyviä postauksia. Tarina ei jää mukavasti auki. Postauksesta tulee nolo.

Onneksi on muitakin tapoja poistua kuin kuolema. Arvi Lind poistui valoon. Tyylikästä, ajatonta, erittäin visuaalista. Lapsena mökkitiellä vahvalta elämältä tuoksunut henkselimies katosi mopolla vatukkoon. Ei se varmasti mikään musta aukko ollut, mutta enpähän ole miestä koskaan sen jälkeen nähnyt. Hän poistui elämästäni. Tarina jäi elämään ja se on tärkeintä.

Mies poistuu Suomessa usein vähin äänin. Se on us-

komaton ilmiö. Lapset pohtivat lopun elämäänsä, minneköhän isi katosi. Nainen tietää, että miehiä katoaa ja löytyy koko ajan, sitä kutsutaan luonnolliseksi kierto- kuluksi. Mies kertoi vievänsä biojätteet ja siitä on nyt kahdeksan vuotta. Tajusi kenties astian äärellä oman astiansa täyttyneen? Tunsiko itsensä salamaniskumai- sesti myös biojätteeksi ja päätti armahtaa rakkaimpan- sa pistävästi maatuvalta läjältä.

Nainen osaa poistua taitavasti, ilman että tarvitsee kuolla. Usein hän vain häviää kuvasta. Ukko tottuu ti- lanteeseen hitaasti, pyykinpesukone on mahdoton. Vain osa naisista armahtaa niin, että poistuu ennen kuin on ilmestynytään. Kun Antero on saanut sovit- tua treffit Ritvan kanssa Lidlin parkkipaikalle, kyseessä on koko elämä. Aamulla mies ei muista mikä Lidli eikä varsinkaan Ritun sukunimeä.

Hän tajuaa vihdoin, että olemme osa avaruutta. Valot vilkkuvat hetken, paljon poistuu kaunista joka ei kos- kaan kaartanut kohdalle. Kauneuden mahdollisuus on se, joka tekee ihmisestä suuremman kuin vain kylmää hernekeittoa raastavan pedon.

Minne poistuivat entiset tyttöystävät? He katosivat. Toivottavasti... elävät.

Sitä uutista ei ole vielä onneksi tälle kesälle tullut, että "Kaks mummo meni mustikkaan. Kummasta- kaan ei ole kuulunut mitään." Jos tulee, niin siinäpä taas yksi tapa. Toivottavasti poistuvat yhdessä, sille si-

niselle mättäälle. Ja jos ei valoon, niin sitten auringon-
laskuun.

Mummot tuotteiksi

Sananen 24.5.2012

Euroviisut on syvältä. Mutta joskus sielläkin nousee joku tärkeä asia pinnalle. Tänä vuonna se oli mummojen tuotteistaminen. Venäjän Buranovon mummot on paitasi aito mummolauma, myös valmis tuote. Nämä hampaattomat huojuvat hahmot tekevät ihmeen. Näkymättömän näkyväksi.

Mummoja on kaikkialla ja lisää tulee. Me emme kuitenkaan näe niitä. Tämä aika arvostaa ikuista nuoruutta ja kauneutta. Jos pitää välttämättä ikääntyä, niin sitten samalla tavalla kuin Madonna. Liha vaan tiukkenee ja reidet kasvavat. Kroppa on kuivassa kuosissa, mutta naama rypytön. Siihen ei moni köyhä pysty.

Venäjän mummot ovat toki olleet olemassa ennenkin. Ne ovat olleet itkevinä hahmoina television ulkomaan uutisissa. Mummot ovat olleet vain antamassa surulle kasvot. Siksi on hienoa, että julkisuuteen tuo-

daan myös nauravia mummoja. Sillä elämäkokemuksella molemmat ovat tuttuja. Jos joku voi meitä onnettomia täällä enää opettaa, niin mummot.

Kun mummoista aletaan tehdä tuotteita laajemmassa mittakaavassa, muutama asia on huomioitava. Monesta mummosta on staraksi. Uljas nainen on uljas nainen vanhanakin, ja jos sisällä vielä liekki läisyyttelee, niin eikun estradille. Mummojen tehtävä tulevaisuuden viihdebisneksessä on ennakkoluulojen murskaaminen. Nuorille ja varsinkin ikinuorille keski-ikäisille tekee hyvää nähdä areenoilla mummoja jotka loistavat. Elämä ja erotiikka loppuu vasta sitten, kun se loppuu.

Mummoja pitää tuotteistaa äkkiä työelämävalmentajiksi. Jos joku tietää mikä tekee työpaikasta huonon tai hyvän, niin mummo. Mummot pitää hakee pikkubusseilla moccamastereiden ääreltä työpaikoille ja laittaa hiihtelemään viikoksi avokonttorin labyrinttiin. Mummo saa kahvia, katsella ja kuunnella. Perjantaina on palaveri ja nuoret paviaanit pitävät turpansa kiinni. Mummo kertoo mitä on nähnyt ja mikä saa rusinat kummastuksesta liimautumaan kitlaen poimutukseen. Maalaisjärki on katoavaa luonnonrikkautta. Nyt sitä putoilee viimeisinä siirtolohkareina yritysvalmentajajseniorikansalaisen arkusta. Miten jääkiekkovalmentaja voisi olla viisaampi kuin kaiken kahteen kertaan nähnyt mummo.

Mummojen sisällä on toisia mummoja. Me vanhemme ja mummoja on kohta kasoittain. Me olemme nähneet oman mummomme, mutta emme toisia mummoja. Kun kadulla tulee vastaa jono eritahtisesti heijaituvia mummoja muovikasseineen, he muuttuvat ilmakeiksi. Tähän on tultava muutos. Mummot ovat ansainneet kaiken arvostuksensa ja vielä enemmän.

Mummoja ei huomata ilman taitavaa tuotteistusta. Se on ajan laki. On koulutettava tuottajia jotka tuotteistavat. On saatava tarhamummoja. Monella lapsella on oma mummo kaukana. Vähintäänkin henkisesti Espanjassa. Kun päiväkotiin saadaan mummoja töröttämään kädet selän takana, ongelmat kutistuvat. Ainakin jollain on aikaa ottaa kädestä ja silittää. Tarhamummosta tulee uusi Nokia, jos akku kestää.

Mummoja täytyy tuotteistaa ennen kaikkea hidastamaan yhteiskunnan pyörää. Siksi mummoja tarvitaan hampurilaisravintoloiden tiskeille heristämään sormea. Mäkkärimummo saa myös poliisin ja teurastajan oikeudet. Se saa tukistaa nuorta räkävilperiä ja nostaa sen housuja sille tasolle missä ihmiset housuja pitävät.

Mummoja pitää tuotteistaa radiojuontajiksi. Nuoret omaan kähätykseen tukehtuvat juontajat saavat siirtyä työkierrossa ongelmajätelaitokseen vuorotyöhön. Radiossa puhuva mummo saa puhua ja soittaa mitä haluaa, jos soittaa. Mummo ei puhu paskaa. Hän rauhoittaa verenpaineista keski-ikäistä joka sylkee liikennevalois-

sa tuulilasien sisäpuolen noroille. Tässä on kyse kansanterveydestä!

Tämä maailma ei ole meidän kypsymättömien. Meidän, jotka pilaavat kaiken ahneudellaan ja kiireellään. Tämä maailma on mummojen, ja vallankumous on jo alkanut. Buranovon mummit olivat vasta lähtölaukaus. Nyt juodaan kahvit ja rauhotutaan. Se joka rikkoo kahvirauhan, saa mäntysaippuacocktailin molempiin päihin. On mummon vuoro läikyttää.

Vapaaksi tummista juonteista

Sananen 20.1.2015

Suomessa on kasvamassa kokonainen sukupolvi, joka ei osaa käyttää vessaharjaa. Se on todellinen ongelma. Eikä työpaikan saniteettitiloissa saa edes likaisen työn lisää. Vessaharjan käyttämättömyys on karvan alle kolmekymppisten ja sitä nuorempien mukanaan tuoma riesa, joka uhkaa heijastua koko yhteisön työviihtyvyyteen ja vanhemmankin polven maailmankuvaan. Nämä nuoret huolettomat näyttävät itseohjautuvilta, mutta eivät ole. He eivät osaa ohjata edes kättään vessaharjan suuntaan, saati siitä pöntön uumeniin.

Missään ei opeteta vessaharjan käyttöä. Kotona keski-ikäiset vanhemmat sen hallitsevat, koska ovat sen itse lapsuudessaan oppineet. Ennen ei ollut vessasta niin kiire harrasteen pariin, etteikö olisi ehtinyt kiepauttaa myötä- ja vastoinikäymis-liikkeellä. Varistaa ja tarkastaa sattumien mystinen katoaminen värjäjäivistä

nailonviiksistä.

Ja nyt meillä paljon harjanneilla keski-ikäisilläkin on arvomaailma rempallaan. Emme koe vessaharjan käytön pedagogisia perusteita niin keskeisinä, että lähtisimme niistä lapsillemme luennoimaan. Jotenkin häpeämme ulosteen kanssa pelaamista ja tunnemme, että tässä minä aliarvioin lapseni älykkyyttä ja emotionaalisia tarpeita, jos näytän oikein kädestä pitäen miten rantu lähtee – ja pitkään vesiliukumäkeen. Tuntuu melkein eläimelliseltä alleviivata, miten nytkytys pitää aloittaa vielä veden syöksyessä ahaaseen nieluun, jotta harjakset saavat luopua ryyteisestä kyytipojastaan. Sameista suklaasilmistä. Varhaisteini katsoo hitaasti.

Koko yhteiskunta on mukamas kiinnostunut kasvavan nuorisomme työelämätaidoista. Ja pah! Vai pitäisikö sanoa hyh! Kaikille koululaisille tulee tabletit. Työelämätaidot on hoidettu. Ihminen on kuitenkin kädelinen, ajattelee käsillään. Ja liikkeet yksipuolistuvat!! Sormen liikuttaminen näytöllä ylhäältä alas ja oikealta vasemmalle sujuu jouhevasti, kaikki muu tuntuu turhalta.

Vessaharjan vaatima liike on toisesta maailmasta. Kahvaan täytyy tarttua voimakkaasti yläkautta ja kämmenpohjan lihaksiin luottaen. Vessaharja täytyy työntää kohti arjen haasteita. Vielä hulauttamaton sammiollinen kertoo ruokavalion yksipuolisuudesta ja kuitujen puute kirkuu lasisten pinnoitteiden kaiku-

kammiossa. Vesimusiikkia ja tuo luuhun asti viiltävä messias-oratorio.

Elämän raadollisuus pelottaa harja tanassa seisovaa soturia. Peruselementit ovat läsnä kaikessa hyytävydessään: vesi, lattialämmitys, sielua korventava tuli ja huono ilma.

Käsi ei käy! Se ei taivu enää urotekoihin. Jos saan enustaa, niin tulevat sukupolvet myös masturboivat häviävän vähän verrattuna meihin vanhan koulukunnan osajiin. Nekin ajatukset jäävät tulematta.

Vessaharjan käyttö on työelämätaidoista keskeisin, mutta se ei kiinnosta pääministeriämme, eikä edes Rinnettä vaikka häntä luulisi äkkivilkaisulla kiinnostavan. Minkälainen on yhteiskunta, jossa kehitetään toinen toistaan hienompia tietokonepelejä ja timanttisia strategioita, mutta jätetään vessanpöntön ikiaikaiset kalliomaalaukset dokumentoimatta ja noteeraamatta. Joutuuko business development manager pikkulassa asioidessaan viskaamaan silkkisolmionsa selkäpuolelle, jotta ruoppaamaton ankkalammikko ei sumuta usvaansa pistävänä tuoksuna kiinni huokoiseen lipareeseen?

Sivistyksemme on juuri niin ohutta kuin pitkään käyttämättömänä levännyt vessaharja sen kertoo olevan. Työelämään on jo purjehtinut sukupolvi, joka käyttää senkin ajan ja ajatuksen muuhun, jonka minun ikäinen setämies kuluttaa vessaharjan kanssa kahden. He voisivat vielä oppia käyttämään sitä, mutta pelkään

että heitä ei kiinnosta. Joku muu saa penslata elämän merkit. Ehkä he toivovatkin tulevansa nähdyksi.

Asenteemme täytyy muuttua. Miksi vessaharjan käytöstä ei osata puhua kauniisti kollegalle? Kaikenlaista sontaa työpaikoilla puhutaan, mutta ei tästä, tärkeimmästä.

Kuule Arttu, jos sulla milloinkaan on ongelmia tuon vessaharjan käytön kanssa, niin nykäise hihasta – tai mieluummin lahkeesta ja käydään yhdessä katsomassa.

Kehityskeskustelussa vessaharja kuuluu pöydän kummalle, kuin suuret tekohampaat koulun hammashoitajan syliin.

Tulevaisuus on kirkas, jos niin tahdomme. Tummissa juonteista vapaa.

Perintönä väistötaito

Sananen 2.11.2011

Keski-Suomen keskussairaalaan tulee synnytysparakki. Ensin meni pilalle sisäilma, sitten ilmapiiri. Ennen sisäilma ja ulkoilma olivat samoja. Silloin veti käteen ja jalkaan, mutta ongelmia ei ollut. Nyt ainoana toiveena on, että parakkiin syntyvä lapsemme saa käydä myös esikoulun ja koulun samassa parakissa. Kun parakit ovat joka tapauksessa edessä, on hyvä että se parakki on sentään lapselle ihanalla tavalla tuttu.

Mitä veikkaat, onko meidän työpaikalla homeongelma, kysyi vinkuva kaveri. Totesin, että se ei ole virallinen veikkauskohde. On suorastaan ihmeellistä, että kansainväliset vedonlyöntitoimistot, jotka laittavat kohteeksi kaikkea joutavaa, eivät ole innostuneet suomalaisten rakennusten homehtumisesta. Suuri osa vain pari vuotta sitten peruskorjatuista kiinteistöistä on nyt jatkuvan kasvun airueina. Homeitiöiden kasvun.

Voisi kuvitella, että se olisi kansainvälisestikin jännää seurattavaa, miten monta vuotta menee, kun joku ammattimiesten entraama virasto tai sairaala on käytökelvottomassa tilassa. Voittaja saisi rikkaimurin ja rahaa, jolla asentaa mummonmökkiinsä sadan tonnin koneellisen ilmastoinnin.

Terveyskeskuksissa ja sairaaloissa on kaikessa paniikkissakin totuttu siihen, että ne pitävät terveenä ainakin työntekijänsä. Sairaalat ovat olleet työntekijöille terveellisiä paikkoja. Kun koti on homeessa ja oikeusprosessi nytkähtämässä liikkeelle, suurin ilo on purjehtia läpi raikkaiden tuulien työpaikan turvalliseen taukotiilaan, hyvähenkiseen satamaan. Työkavereita, ystäviä ja raitis reilu ilmapiiri. Hengittämistä ei ole tarvinnut pelätä. Paitsi ylilääkärin surffatessa samaan poukamaan.

Ennen oli hienoa löytää hyvä, pieteetillä sommiteltu ulkoilmakahvila. Nyt on tilausta hyvälle sisäilmakahvilalle. Se olisi hitti. Koe EI-UUSITTU sisäilmakahvilamme! Meillä EI OLE TEHTY peruskorjausta kymmeneen vuoteen! Annoimme kahvin tekeytyä, teen hautua ja betonin kuivua kaikessa rauhassa. Meillä ei silmiä kutita, ja itketä, muut kuin omat tunteesi. Anna niiden kuohua kilvan maltaan kanssa. Nyt myös Happi Hour! Raikasta hemmottelevaa lisähappea, samalla kun keskustelet anoppisi kanssa. Kokeile!

Kiire tulee kalliiksi. Ihminen ei opi. Ei malta pysähtyä ajattelemaan. Kun on kiire. Tämän talon pitää val-

mistua ensi kuun kolmas päivä. Onko näin. Pitäisikö tuon betonin antaa kuivua? Päätä ite, mulla alkaa uusi urakka kadun toisella puolen nyt ja sitten lomat. Ja sitten kuolen.

Ennen hengittivät talot, hengittivät ihmiset. Luonnollisesti, taitavasti, kiireettä ja syvään. Vaikeinta täällä on oppia hengittämään. Sisään ja ulos. Niin että tuntuu hyvältä ja ajatukset kirkastuvat. Ja me kadotimme taidoista tärkeimmän.

Nyt on väistötilat. Rakennusalamme erikoistaito on vastuun väistäminen. Johtajilla on vaatimuksena suorastaan väistämisvelvollisuus. Että pystyy elämään omantuntonsa kanssa. Rintamamiestalot kaunistuvat vanhetessaan. Isoisän erikoistaito oli veisto. Näillä väistö.

Maailman kuuluisimmat parakit olivat keskitysleirien sielu. Isä sai omat parakkikokemuksensa siirtotyömaan parakeissa. Niissäkin asuivat ikävä, väkivalta ja arveluttavat tuoksut. Muistot jäivät. Kaikki eivät ole hyviä. Meidän loppusijoituspaikkammekin voi olla parakki. Se suljetaan kuin sardiinipurkki. Tulee hiljaista ja lopultakin hajutonta.

Uudet lenkkarit

Sananen 7.4.2015

Tein sen virheen, että ostin lenkkarit. Luulin, että ne olivat vain lenkkarit. Keski-ikäisen miehen rumat tummansiniset kajakit. Mitäänsanomattomat umpiot, joihin piilottaa varpaat tuulelta suojaan – ja pohjassakin jotain kuminkaltaista, joka pehmentää elämästä raskautetun askelta. Vaan ei. Minähän ostin kuulemma elämänmuutoksen. Ostin intohimon ja kaiken tarkoituksen. Kuudella kympillä!

En ole vielä testannut niitä. Oikeasti olen sitä mieltä, että uudet lenkkarit ovat parhaimmillaan kirjahyllyssä. Juostessa ne muuttuvat jotenkin likaisiksi. Kirjahyllyssä ne ovat kuin Dalin veistos: muistuttavat absurdilla tavalla kaiken katoavaisuudesta. Jonain päivänä juokseminen loppuu. Silloin punnitaan mitä ihminen todella on, ilman laadukkaita juoksukenkkiä.

En saanut tennareita ulos leivinpaperista, kun jo

kuulin korvissani sanat: syksyllä sitten marathonille! Yhdessä treenataan ja työ alkaa Nyt. Ennen lause olisi ollut huumoria. Nyt se on ihailtavaa määrätietoisuutta ja uuden elämän vähimmäistavoite. Muutuin uimahallipyyhkeeksi, menin kasaan. Ei auttanut vaikka sanottiin, että huumoriahan tämä, kun ei se ole.

Juoksemisen aloittamisessa tuskaisinta ovat ensimmäiset kolme kuukautta. Siksi en ole koskaan aloittanut. Kokeillut olen monasti, pieniä repäisyjä. Katseet ovat kertoneet, miten ihmiset ovat ilahtuneet nähdessään Fingerporista karanneen hahmon harjoittavan omintakeista kulkuaan. Suussa ei viivy ainoastaan verenmaku, se sekoittuu väljähtänyttä Portteria muistuttavaan vatsahappoon ja jostain on lurautettu ylivuotista silliliენტäkin sekaan. Siinä sorbetissa ei haaveile marathonista. Mielessä on vieläkin ylevämpää: ihmisarvoinen elämä.

Liikunta on muuttunut. Huippu-urheilijan pitää olla ankara itselleen, jos haluaa olla. Nyt tuo ankaruus ja rajut aikataulut ovat hiipineet tavallisten arkeen. Jos ostat juoksukengät, niin kuin minä idiootti krapulassa tein, se on sitten menoa. Missä on sykemittari? Mobiilikunto-ohjelma? Exeltaulukot. Seuranta. Proteiinijauheet. Kisakausi. Herkistely. Intervallit – ja nirvana.

Sosiaalinen media on kuin luotu juoksupäiväkirjaksi. Punoittavia naamareita, kuin kahden tunnin jönnimisen jäljiltä. Alla kilometrit, aika ja keskisyke. Kukaan ei jää siitä tiedosta paitsi kuinka usein meidän perhees-

sä lihan iloja harjoitetaan.

Voisin kuvitella, että kävisin jolkuttelemassa kevään kunniaksi kerran viikossa. Löysästi. Kääntyisin katsomaan perseet rytmin rikkoontumatta. Pysähtyisin Lou-naispuiston grillin kohdalle vähäksi aikaa nuuhkuttelemaan. Kyseessä on kuitenkin maailman toiseksi parhaat hajut.

Mutta kun en uskalla! Maailma ehti jo muuttua. Media teki elämästämme sietämätöntä. Sukeltajakin tietää, että ympäristön painetta ei pysty kiertämään. Olen niin heikko, että saattaisin lähteä mukaan hulluun urheiluun. Kohta jo juoksisin viisi kertaa viikossa ja lihaskuntoharjoitteet päälle. Olisin mennyttä miestä. Häpeäisin itseäni.

Luin tänään terveystuutisen. Se oli päivän kahdeksas. KOVA HIKILIIKUNTA VÄHENTÄÄ KUOLEMANRISKIÄ. Minä kun luulin, että kaikki kuolevat. Ei. Ne jotka juoksevat kovaa säilyvät ikuisesti hengissä. Reippaan ilmekin kertoo uskosta.

Jos nyt saisin mielenhäiriön ja survoisin jalkani niihin uusiin lenkkareihin, juoksisin pakoon kuolemaa. Näyttäisin hätäntyneeltä. Halveksisin lahjaa, hetken kauneutta.

Maailman vanhin ihminenkin kuoli. Mietin eilen, miksi se on uutinen. Tänään tajuan, että kirjoittaja oli joku lahjakas harrastajajuoksija. Hänen maailmankuvansa sai jarrutusjäljen.

SILTÄ VÄLILTÄ

Avioliitto on pilalla

Sananen 20.3.2013

Jos avioliitto sallitaan samaa sukupuolta olevien välille, seuraavaksi pitää saada mennä naimisiin myös eläinten kanssa. Sitten Puijon tornin. Näin ajattelee pelokas kaappihetero. Siksi kaappihetero, että ei osaa vielääkään rakastaa toista. Kyösti ottaa Pirjon niin itsensänselvyytenä, että ei näytä tunteitaan edes vahingossa, ei tee helliä eleitä. Jos televisiossa on suuteleva pariskunta, niin katse siirtyy käkikelloon ja turta olo saa aikaan kroonisen pieretyksen.

Kansalaisaloite tasa-arvoisesta avioliittolaista on iso ilmiö. Mahdollisuus avioliittoon on monelle hämmentävän tärkeä. Avioliiton tuomat oikeudet on tavoitteena helppo ymmärtää, mutta muuten ei yhtään.

Ihminen on jo naimisissa. Sillä on jo asioita joihin se saa kuluttaa kaiken aikansa ja rahansa. Paljon asioita, joita täytyy ottaa huomioon koko ajan, kysellä puoliää-

neen, voinko tehdä näin vai en.

Moni on naimisissa einesspizzan kanssa. Raha ei riitä Herkkutori-kyltin alla hikoilevaan marmoroituneeseen lihaan. Niukasti lihaa sisältävä roiskeläppä ei sisällä intohimoa niin kuin sisäfile, mutta se on huonohampaisen ja -osaisen osa.

Hiljainen mies antaa määrätietoisimmat työntönsä lumikolalle, naisensa sijaan. Miltä tuntuukaan olla naimisissa lumikolan kanssa? Tämän täytyy olla pisin talvi sataan vuoteen, kyyneleet jäätyvät pensseliin vielä maaliskuun lopullakin.

Naimisiin meno on aina tarkoittanut sitä, että rinnalla on kumppani, joka on siinä hieman varmemmin kuin vain vissillä puheella. Se ei lähde kuin telkkä pöntöstä, vaan rauhoittuu voimasanojen jälkeen ja mököttää mukavasti.

Ajatus viettääkin mitänsanomattoman näköiseen Toyota Corollaan, joka on kumppani parhaasta päästä. Sen kanssa on niin helppo miehen olla naimisissa. Istuin huokaisee syvään kun liha heilahtaa kunniapaikalle. Tuttuus – sekä tuoksuissa että sivuäänissä – saa jäemmään. Ulkona olisi kylmempi.

Homoavioliitot sallitaan pian ja hyvä niin. Siitä se lähtee. Vain oudot pelot jäävät kummittelemaan nuorisoseurantalon hirsiin ja Tiitisen kansliaan.

Homoavioliitoissa meitä pelottava asia on tietenkin seksi. Se on jännä. Kun kyllähän nyt jo monet harras-

tavat ”sitä”. Kun katsoo sateenkaarikulkuetta, niin lateksihousut pysyvät vain vaivoin jalassa kävelyn loppuun asti.

Kyse on siitä, että me suomalaiset paatuneet heterot olemme kehittäneet oman avioliittotyypin, josta olemme mustasukkaisen ylpeitä. Olemme onnistuneet pitämään hengissä, joskus jopa vuosia, hienoviritteisen EI-SEKSUAALISEN AVIOLIITON. Olemme itseoppineet, että avioliittoon ei alun mielenvikaisen nylkytyksen jälkeen kuulu seksi. Avioliitto on tarpeeksi raskasta muutenkin. Joskus voi kuolemanväsyneenä nusasta, mutta sitä ei lasketa, koska kukaan ei nähnyt eikä tuntenut mitään.

Ja nyt homot ovat tuomassa energisinä ja elämänmyönteisinä (zumban ystävinä) seksin takaisin avioliittoon. Ei saatana. Se vaarantaa koko instituution. Mikä se semmonen avioliitto on, jossa peitto lepattaa alvariinsa ja nautintoa haetaan muilla tavoilla kuin uunimakkaraa syömällä.

Maailman tärkein kansalaisaloite on se, kun tohtii ehdottaa seksiä sydämensä valitulle. Se vaatii rohkeutta, mutta saattaa johtaa pitkään ja huimaan tarinaan. Aloitteet meidän maailmaamme muuttavat.

Yrjö ei jaksa juhlia

Sananen 19.11.2014

Tähän alkuun tulee tunnustuksellinen osuus. Joskus on vaikea löytää pakinan aihetta. Paperille ilmestyy epämääräisiä tuhnuja. Ei voida puhua edes ranskalaisista viivoista, enemmän ne on romanialaisia. Vinoja pätkiä.

Tänään pelastava enkeli löytyi Kotiseudun sanomista. Hän kantaa nimeä Yrjö. Joulun sanoma on tavoittanut minut.

Kotiseudun sanomat on Pihtiputaalla ja Kinnulassa ilmestyvä paikallislehti. Sen 12.11. ilmestyneessä numerossa on ilmoituspalsta, josta löytyy ainoastaan yksi ilmoitus: EN JAKSA JUHLIA. YRJÖ. Yrjö, minä ymmärrän sinua täysin. Ja kiitän sinua, että sanot sen ääneen, mitä moni tunnontuskissaan hautoo. Rohkaiset meitä, jotka olemme taistelleet elämäämme eteenpäin, etapeina yrmynaamaisina pakkojuhlitut mitä erinäisimmät juhlat.

Juhlat sopivat vain joillekin. Silti melkein kaikki niihin pakotetaan, tai itse huomaa tehneensä taas keran väärän tilannearvion ja nykäisseen ikivanhan ja jo tuoksukkaaksi kauhtuneen pikkutakin niskaansa. Nytkin voisi olla saunassa ja keskittyä vain olemiseen. Eläminen on hengittämistä ja saunassa ilmankosteus on juuri siinä namusella rajalla, että mielihyvähormoonit kehräävät melkein korvin kuultavasti.

Tässä keski-iässä tajuaa enää hyvin vähän asioita. Ihminen on tyhmentynyt lapsuusvuosistaan. Moraali on rapautunut, ahne ihmismieli tullut selväksi ja tummentanut mieltä aidon masennuksen suuntaan. Mutta yhden asian tajuaa vielä kirkkaasti: parhaat juhlat on ohi.

Ensimmäiset nousuhumalat olivat uskomattomia. Muuta ohjelmaa ei kaivannut. Vielä 80-luvun puolella sitä osasi tanssia sellaisin liikeradoin, ettei koko ajan hävettänyt. Nykyisinhän jokainen, jopa yksin eteisen peilin edessä vetäisty muljahtava tanssimuovi, tuottaa kipua säteilevää, polttavaksi uutettua häpeää.

Viimeiset hyvät juhlat olivat 90-luvun loppupuolella. Tukkaa oli kammattavaksi asti, maha ei muuttanut joka neuletta pallopaidaksi. Usko omiin loistavan seuramiehen kykyihin oli turmeltumaton. Jos iski tarinaa, niin sisäsyntyisellä pontevuudella muisti aina nauraa omille jutuilleen ensin. Illuusio siitä, että kaikki nauraa oli vahva. Rakkauden ilmapiiri kantoi aamuun as-

ti, krapulakin helpottui kun tunsin miten rakastettu siitä taas oli.

Juhlat on kaunis ajatus. Minä pidän juhlista ruotsalaisissa elokuvissa. Kaikki se toisia arvostava ilmapiiri ja keskustelujen mutkaton syvällisyys. Se tekee vaikutuksen. Kenelläkään ei ole perseet olalla.

Suomessa juhlat ovat monesti erilaisia. On niskahartia-alaselkä-jäykistyneitä sukujuhlia, joissa vieraista tuntee nimeltä alle kolmasosan. Joku kysyy onko riistaa tullut, oma ironinen väärinymmärtäminen saa onneksi olemaan vastaamatta. Kaikkia jännittää niin lohduttoman paljon. Toivoa sopii, että Octavian pyllygrilli laukaisee kotimatalla staattisen pingotuksen.

Sitten on juhlat joissa pääosassa on viina, ihmiset ovat kuokkavieraita. En ole ollut juhlissa ainoa, jonka kieli on tehnyt jo urheiluruudun aikaan suussa holtitonta slalomia, kuin Sorsakoskella aikoinaan. Voi voi.

Yrjö ei jaksanut juhlia. Silloin on viisautta olla juhlimatta. Juhlissa ne viimeisetkin energiat kuluvat omiin asioihin. Pitää jännittää ketä tulee, mitä ne minusta oikeasti ajattelevat, pitävätkö pullaa kuivakkaana yms. yms. Ja sitten pahin tapahtuu: vieraita alkaa virrata niin, että karmit huokailevat. Niitä tulee velvollisuudentunnosta niin paljon, että kenenkään kanssa ei ehti, eikä pysty puhumaan mitään oikeaa asiaa.

Yrjö olisi muuttanut gerberaksi. Oikean valinnan teki.

Mitä Yrjö tekee, kun juhlapäivä kuitenkin kalenterista kummittelee? Ehkä hän menee käymään kaverinsa Kyöstin luona, verkkahousuissa, kanelipitko käden jatkeena. Ehkä he istuvat naamatusten pienen pöydän äärelle. Muuttuvat 18-vuotiaiksi, tirsкуvat tytöistä ja puhuvat Opeleista.

Ehkä silloin on vaikea estää hymyn karettia saapumasta naamariin. Eikö silloin elämä tunnukin, niin, aivan kuin se tuntuisi hetken... juhlalta.

Kotoutuminen – vaikeaa

Sananen 6.10.2015

Kotoutuminen on vaikeaa. Se on ongelma. Erityisesti meille suomalaisille. Vaikka miten mielessään vannoi si, että tänään olen kotona perheen kanssa, rauhallinen ja keskusteleva, niin olohuoneen läpi tärrätessä tuntuu kuin tekisi matkaa vieraassa kulttuurissa. Ruumis levähtää sohvalla, mutta minä on siellä missä halut leppävat.

Kotoutumista vaikeuttaa meillä suomalaisilla erityisesti se, jos on hyvin vähän kotona. Ylityöt ovat monen perheenisän mielenterveyden pelastus. Moni jää ylitöihin ilman löydettävää syytä. Se on ihanaa.

Harrastukset muistuttavat, kuinka oma endorfinin tuotanto on sittenkin tärkeämpää kuin kotijoukkoihin tutustuminen. Koti on meille ensisijaisesti asunto, josta on kiire salille ja sen jälkeen suihkuun. Kotoutuminen on meille valtava haaste, koska meillä on siitä

viime vuosilta niin vähän käytännön kokemusta. Syyrialaista, jolla on kotoaan kiire Pumppiin, pidettäisiin paikallisten terveystervanomaisten näkökulmasta pahoinvoivan pakkomielleisenä.

Kotoutumisessa keskeistä on yhteinen kieli. Tähän me suomalaiset viimeistään kompastumme. Kuinka ymmärtää mitä toinen yrittää nyt sanoa. Hän on itkuihin ja ääntelehtivä, mutta mitä hän todella haluaa sanoa? Entä kuinka oppisin sanomaan omat vaatimattomat haluni ja ajatukseni keittiönpöydän ääressä niin, että toinen ei heti suutu ja mene oikosulkuun. Ihana haaste.

Olemme niin väsyneitä, että toivon todella sen johduttavan pumppaavasta ilmastostamme. Väsyneet perheenjäsenet asuttavat samaa kotia puhumalla kaikki eri kieltä. Kun toisen mongerrukseen alkaa kyllästymään, ääntä säädetään kovemmalle.

Ennen kuin huomaakaan, ilmatila on täyttynyt pommeista. Emme asu Aleppossa, mutta kaikki kovaääniset pommit rikkovat rauhan. Sen korjaaminen on raskasta työtä.

”Kotoutuminen on sitä, että tietyllä aikajänteellä oppii osallistumaan aktiivisesti yhteiseen elämään.” Kuulostaa tolkuttoman raskaalta. Työelämä on lipsahtanut sellaiseksi, että työntekijän pitää joustaa siihen pisteeseen jossa kuuluu nitinää. Se on kaikkien mielestä tehokkuutta, että työpäivä on niin viritetty, et-

tä myös yöllä työasiat nousevat pintaan kuin automaattiajastuksella. Ja sitten pitäisi vielä kotona olla AKTIIVINEN, kuunnella muita. E-ei.

Suomalaisesta on tehty itsekeskeinen. Se haluaa kodin, jossa on sisällä perhe. Sitten kun se tulee hetkeksi töistä ja harrastuksista lepuuttamaan, sille pitää seurata televisio. Kaunein hetki on viittä vaille yhdeksän. Kaikki perheenjäsenet ovat fyysisesti kotoutuneet. Kaikilla on oma padi, jossa oma maailma. Urheiluruudun tunnus muistuttaa taustalla yhteisöllisyyden merkityksensä.

Seksiä olisi hyvä harrastaa. Ja erityisesti kotona! Edistää kotoutumista! Seksistäkin on tulossa yksilölaji, vaikka parasta se on asiantuntijoiden mukaan kaksin. Kotoutumisemme on pahasti kesken.

Auttaisiko meitä repukoita suomalaisia edes kotouttamistoimet? Sisäministeriö on niitä listannut. Keskel-tä veristä sotaa pakeneviin ne tuntuvat tepsivän.

Meidän arpemme ovat paljon syvemmät, haavat tihkuttavat muutamasta valitusta sanasta. Pitäisi opetella hirvittävästi uusia taitoja – kuten vain oleminen kotona, toisen sylissä pitäminen ja lempeällä äänellä puhuminen.

Kuulemma Kirkkonummella ulkomaalaisten kotoutuminen on lähtenyt mukavasti liikkeelle. Ne, jotka hiltjaa toivovat tästä uutta kotia, haluaisivat lehden mukaan vielä jalkapalloja, juomapulloja ja korttipeljä.

Tekisi mieli kokeilla samoilla värkeillä. Minä menen maaliin, perhe saa ampua.

Hyhmä virkkaa emulsiohelmeä silmänurkkaan, kun muistan yllättäen, että Afrikan tähti on edelleen olohuoneen sohvan alla. Sitä ei koskaan viety lopullisesti pois kodista.

Luukku ku luukku

Sananen 26.11.2014

Sosiaali- ja terveystuoli vaikuttaa aika ajoin näpertelyltä. Tämän tuntee erityisesti tosielämän putoushahmo, jolta on jo mennyt sekä sosiaali että terveys. Ystävät ovat kelkkailuasennossa maan povessa, terveys on muisto. Paperilla Suomessa toimii kaikki.

Joskus olisi kiva nähdä Suomessakin kouriintuntuvia konkreettisia uudistuksia. Otetaan kerrankin mallia ulkomailta, vaikka se nöyryyttävältä tuntuukin. Tehdään jotain ihmisten pelastamiseksi. Sovelletaan.

Siksi tervehdinkin ilolla ja koko ylävartalon piiskalla huhua, jonka mukaan Suomeen olisi tulossa isiluukut. Isiluukku on tehty pelastamaan avuton isi itseltään ja yön viimalta.

Toimintaperiaate on yksinkertainen. Isiluukku on yleensä torigrillin ja taksitolpan puolella välissä sijaitseva kivitalon seinästä löytyvä miehenmentävä luuk-

ku, jonne voi viimeisessä hädässä itsensä sijoittaa. Joskus pikkujouluaikaan isi on niin kuolemanväsynyt ja arvaamaton, että luukku säästäisi vähintään amputoineilta. Matka keskustasta kotiin on joskus jo ajatuksena mahdoton. Se on pitempi kuin Santiago de Compostelan vaellusreitti. Vaarallisempi kuin K2:n valloittaminen ilman lisähappea.

Isiluukku viettää jyrkästi alaspäin, kun viaton luontokappale suuaukolle hulautetaan. Säkkituolit ottavat vieraan vastaan, luukusta ei pääse takaisin ylös, esimerkiksi kirkon palotikkaisiin. Isiluukkuun on mahdollista jättää itsensä anonymisti. Luukun vieressä on vanhoista LVI-tarvikkeista tehty putkilo, johon pudotetaan rahapussi ja puhelin. Kenenkään ei tarvitse tietää, kenen vierestä herää.

Kun käytäntö vakiintuu, toivottavasti jo tämän pikkujoulukauden aikana, taloyhtiöille toimitetaan yleisvaimet, joilla pääsee sunnuntaisin kurkistamaan luukkuun (vähän niin kuin Joulukalenteriin!) ja etsimään omaansa. Tuollahan se teidänkin Jarmo näytti olevan Heitä Sika -asennossa, mepä lähdetään Hannun kanssa vähän kotiin keskustelemaan.

Tasa-arvovaltuutetut ovat jo ehtineet vaatia Isiluukkujen nimeämistä miesluukuiksi. Voidaan jopa päätyä erillisiin luukkuihin perheellisten ja perheettömien osalta, mutta haju ja tunnelma on alustavien tutkimusten mukaan luukuissa sama.

Miksi isiluukut? Vasta nyt on todella tajuttu, miten vaarallinen mies on itselleen. Itsensä pahoinpitely on aina ollut suomalaiselle miehelle vähän niin kuin harrastus, mutta kun pääsee tai on juuri pääsemässä irti työelämästä, se muuttuu kauheaksi katsoa.

Ennen oli vielä mahdollisuuksia kellahtaa lämpimään anonyymiin tilaan, jos sattui eksymään Tapaninpäivänä bermudashortseissa lähiöravintoloiden tempuradalle. Oli isot sisätilalliset pankkiautomaatit, miesluukkujen esiaste, ja oli turvaverkkosukkahousuissa joku Raija-Kaarina joka vielä jaksoi uskoa suomalaisen miehen hitaaseen jalostumiseen ja sisäiseen herrasmieheen. Hän avasi koputtavalle oven, ennen koi-pi-reisipaloja.

Isiluukut ovat yhteiskunnan näkökulmasta edullinen vaihtoehto. Luukkujen määrää voidaan vaihdella vuodenaikojen mukaan. Joulukuussa tarve on suurin. Keskisuudessa kaupungissa luukkuja voisi olla silloin 24. Siinä on meille Joulukalenteri, ja mitä luukusta löytyykään?

Jos kunta on hövelillä päällä, isiluukkuihin voidaan varata juustosuikeroita, banaaneja ja vähähiilihapollista vissiä. Ehkä myös muutama Tekniikan Maailma. Vauhdin ja erotiikan Maailmat saavat loistaa poissaolollaan. Niistä on hyvä pyrkiä nyt vähäksi aikaa eroon.

Täällä jäähtyy kaikki

Sananen 6.11.2013

Nyt se on selvinnyt missä Suomi on maailman paras: jäähdyttämässä. Esimerkkinä tietokoneiden jäähdyttäminen. Maailman suurimmat yritykset haluavat tuoda kuumana pörräävät tietokoneensa meidän ikiroutaisena rutisevalle maaperällemme. Huhu on kerännyt läskiä ympärilleen. Täällä jäähtyy kaikki, nopeasti ja halvalla.

Google -niminen yhtiö on suomalaisillekin korvaamaton. Viime vuosina on haettu tietoa sen avulla erityisesti hakusanoilla tissit, Jussi Parviainen ja Saana Parviainen. Tämä hakupalvelumörkö halusi nimenomaan 20 000 asukkaan pikkukaupunkiin Haminaan. Siellä syntiset sanat muuttuvat rauhoittavaksi pörinäksi. Tietokoneiden kuumuus jäähdytetään rannasta löytyvällä kylmällä merivedellä.

Jäähdyttäminen on oleva meidän menestyssaagam-

me. Annetaan muiden maiden kehitellä tietokoneita ja älyvempaimia. Meidän tiemme ei ole älyllä pelaaminen. Sitäkin yritettiin ja Järvisen pipo laitettiin oikein pöydälle lepäämään kun piilevy innosti näpräilyyn. Kaikki tapahtui meille liian nopeasti. Nokian kumiteräsaappaat muistuttavat eteisessä, miten ennen oli asiat uomassaan.

Kaikki on meille luonnollista. Suomalainen rakastaa pakkasta. Itsensä jäähdyttämisen on meille tuttua. Kun mies alkaa kiehua sisältä ja silmät keräävät punahyhmäistä emulsiota, on aika toimia. Haulikko selkään ja metsän viileään syliin. Piippuun voi nojata ja koneen jäähtymisen tuntoa. Vielä jos näkee riekon, lipsahtaa vahingossa hymyntapainen ja voi kohta lähteä takaisin kotiin, emännän lihojen äärelle. Kiehumisen on pois, maailma säästynyt paljolta pahalta.

Me tiedämme, että liiallinen lämpö saa tunteet liian pintaan. Ne muuttuvat hallitsemattomiksi ja retuuttavat koko kehon käyttöönsä. Ensimmäinen kupla nenässä kertoo, että nyt mennään häpeään ja lapsuuden kautta liiterin taakse. Parempi jäähdyttää ja äkkiä, niin asiat toimivat tasaisemmin.

Parisuhteen jäähdyttämisen on meille myös helppoa. Intohimo säästetään raveihin. Kylmät sanat laskevat lämpöä. Viileät ajatukset välitetään hiljaisuudella. Toista ei kannata ottaa enää kädestä, kun se aiheuttaa kitkaa ja loipottaa poskea.

Me paistamme kinkkua ja odotamme vapahtajaa. Jäähdytämme hänet kellarissa, kaikella rakkaudella.

Kun maailma meinasi ylikuumentua kylmän sodan aikaan, viileä kansa kutsuttiin apuun. ETYKin kokous vuonna -75 jäähdytti tuuheat karvankantajat. Breznev, Ford, Honecker ja Aldo Moro. Jäähtyivät kuin savusilakat säyseiksi. Se joka ei uskonut selvää puhetta, pääsi Kekkosen kanssa saunaan. Kun alkulämpö on 110 astetta, alkaa vähitellen valjeta mitä kuumeneva tulevaisuus tarkoittaisi. Nyt pää saaviin ja kuistille häpeämään.

Tuokaa meille kaikki mikä kuumenee. Täällä tietokoneet jäähtyvät ja ajatus selkenee. Käytetään kylmää vettä, ja joskus riittää sekin, että jätetään ovi raolleen. Niin se viileni Anterokin. Outo syyrialainen istutettiin hiljaisten miesten pöytään. Ei tehnyt kohta mieli leikata kädellä ilmaa. Ruisnapit hävisivät yksitellen.

Maaailman täytyy tietää. Markkinamiehiksi Pentti Linkola ja Räkä Räikkönen. Esitteet mukaan.

Voisimme myydä myös kaukokylmää. Raitis tuulahdus maan povesta!

Kylmyyttämme opitaan rakastamaan. Ilmastonmuutos on totta, suomalaisten talvilaatu todellista laatua.

Halpuuttaminen

Sananen 19.1.2016

Halpuuttaminen on päivän sana. Kauppaketjut halpuuttavat kilpaa. Kun tutun jalosteen hinta laskee yht`äkkiä kolmekymmentä prosenttia, siinä sitä ollaan. Mies ajetaan orpoon oloon – Nyt ei ainakaan tiedä mikä on tuotteen arvo ja oikea hinta. Oliko siinä kaikki nämä vuodet noin ilmaa välissä? Rakkaassa maksamakkarasani. Yleensähan ilma lämmittää, se on eriste, mutta ei tässä.

Pahimmillaan ei uskalla ostaa edes kolmen euron ämpäriä. Kauppias halpuuttaa sen kuitenkin jo huomenna euroon. Kyse ei ole enää rahasta, vaan arvokkuudesta. Kun maksaa kolme euroa hätälaskiämpäristään ja seuraavana päivänä lukee lehdestä sen todellisen arvon, halpuuttaa itsensä. Millainen on mies ja kuluttaja, jolla ei ole sisäsyntyistä taitoa tiedostaa asioiden oikeaa arvoa?

Se, joka antaa jatkuvalla syötöllä kusettaa itseään, ei kerää arvostusta. Lopulta sosiaalinen elämä kärsii ja oleminen kutistuu sohvan, ylihintaisen television ja tolkuttoman hintaisten ämpäreiden ympärille. Jos aurinko koskettaa nokkuvaa huulipartaasi ja olet vahingossa hyvällä tuulella, muuttuva todellisuus, markkinavoimat, laittavat sinut polvilleen. Sanopa Anterolle ostaneesi neljä Saludoa kymppillä, saat kuulla viimeisen hinnan olevan viisi kymppillä. Tulee kylmä.

Mitä on arvokas elämä? Mistä sen voisi tietää, kun arvot kelluvat. Onko se arvokasta olemista, että huolehtii lähimmäisistään ja pyrkii rajalliset rahansa käyttämään niin, että kaikilla olisi tarvittava.

Kauppaketjut ovat Suomessa vetoketjuja. Ne laittavat vähistä rahoistaan joka lehden väliin kahdeksan sivun mainosliitteen ja kertovat mitä ovat nyt halpuuttaneet. He raottavat, mitä sisältä löytyy. Kauppiaan hyvä sydän ja tusinan verran sisäänheittotuotteita. Parhaat Citymarket-kauppiaat tienaaavat vuodessa muutaman miljoonan.

Vaan minkälaista on olla kuluttaja? Jos halpuuttaminen jatkuu, niin kuluttavaa. Koko ajan pitäisi seurata, mitä nyt on halpuutettu. Jos ihminen käyttää kaiken ylimääräisen aikansa ajan tasalla pysymiseen ja tuotteiden oikean arvon määrittämiseen, hän on vain kuluttaja. Energiaa ei riitä ylemmälle henkiselle toiminnalle. Onko se huono? Jos kysytään kauppiailta, niin ei.

Siinä voi kuitenkin halpuuttaa elämänsä, joka ennen tuntui olevan jotenkin tasapainossa. Tarkkana saa olla ettei kaikki taas supistu pieneksi kitinäksi Prisman ja ruskean kastikkeen välissä. Elämä on liian hieno vain perustarpeilla rallateltavaksi.

Meitä huonoja kuluttajia on jo paljon. Meitä, jotka emme ruokatarvikkeiden lisäksi keksi mitään ostettavaa. Vanha villapaita on niin kauan hyvä, kun se pysyy päällä.

Halpuuttaminen on uusi termi, mutta onko se laajenemassa kaikkialle? Jos teini suhaa kolmenkymmenen asteen pakkasessa kesävaatteissa, tennarit ja takki auki, nilkat iloisesti paistaen, halpuuttaako hän tiedostamattaan perheen budjettia? Eipä tarvitse ostaa talvivaatteita, kun ei se niitä pidä. Säästyy isin raha. Näin teini halpuuttaa perheen menoja.

Jossain vaiheessa kauppakuitti täytyy lahjoittaa kädestä sekajätteeseen. Tulee raukea tietoisuus, kaikkea ei voi mitata rahassa.

Edessä on päiväunet. Ihana vaipuminen.

Täyteen mittaan

Sananen 7.5.2014

Vaikka Euroviisuhuuma kiihtyy koko ajan, pidän itseni viileenä. En suostu ajattelemaan, että olemme joka kerta ennakkosuosikkeja. Minua eivät hetkauta parrakkaat naiset ja puololaiset maitorauhaset. Ylipäättään haluan keskittyä olennaisiin asioihin.

Siksipä tervehdin ilolla viime päivien tärkeintä uutisnostoa. Uudella Miss Suomella on itseään lyhyempi poikaystävä. Otsikko, tämä väkevä tiedonanto, kertoo paljon meistä ja siitä miten keskeneräisiä olemmekaan. Lause on toki tyly, mutta juuri siksi herättävä. Ilman sitä moni purjehtisi jatkossakin liian pienillä purjeilla kohti arjen rumia karikkoja.

Uuden Miss Suomen poikaystävä on meille vielä tuntematon. Hän on huoliteltu ilmestys. Kerta kaikkiaan terveennäköinen, niin kuin nuoret miehet tuossa juuri törsölleen puhkeamisen jälkeen ovat. Keski-suoma-

lainen hahmo, senkin voi antaa ajan kanssa anteeksi. Niillä geeneillä mennään mitä on.

Mutta uuden Miss Suomen poikaystävä on itseään lyhyempi. Tähän on pysähdyttävä.

Mitä siitä jos puoliso on Suomen kaunein, jos itse on itseään lyhyempi. Se on fakta, jonka pitäisi aktivoida toimimaan. Tittelit tulevat ja ne voidaan ottaa poisikin, mutta omaa elämäänsä, omaa potentiaaliaan kannattaa aina pohtia. Meillä on vain yksi elämä. Eikö se velvoita-kin meidät täyttämään ruutumme.

Sanotaan nyt vaikka, että Miss Suomen poikaystävä on 178,5 senttiä pitkä. Kun poikaystävä on lehtitietojenkin mukaan itseään lyhyempi, niin mitä se tarkoittaa? Että onko hän sitten kuitenkin jotenkin 177-senttinen jäpikkä. Että on ne viralliset lukemat ja sitten todellinen ruodon pituus, josta on poistettu aikojen saatossa matkaan tarttunut hyvän miehen lisä.

Miehet tykkäävät lisäällä sinne tänne pituuksiinsa sentin pari. Se on parisuhteissakin arkipäivää, saati seuranhakupalstoilla. Mutta en usko, että nyt on kyse tästä. Kyse on isommista asioista.

Kun missinkin mies on itseään lyhyempi, se tarkoittaa hyvin suomalaiskansallista piirrettä. Me vähätel-lemme hieman itseämme, vetäydymme hitusen kaasaan, emme tee itsestämme numeroa. Me näytämme pienemmiltä ja käyttäydymme pienemmin, kuin mitä olemme.

Jotta emme olisi itseämme lyhyempiä, meidän tulisi tiedostaa sisäiset voimamme ja todellinen suuruutemme. Meidän pitää haaveilla isoja, ajatella isoja. Kasvaa täyteen mittaamme.

Meidän täytyy nähdä itsemme ja elämämme taide-teoksena, joka pitää maalata valmiiksi, täyteen värejä ja voimaa. Silloin emme ole enää pienempiä kuin oikeasti olemme.

Jokainen ihminen on iso tarina. Me voimme ammentaa itsestämme uskomattomia asioita. Herättää toisissa tunteita ja toivoa, tehdä hyvää ja jättää jälkemme. Tai sitten voimme surkastua kuin lihas, joka käyttämättömänä menettää ominaisuutensa. Me voimme valita.

Se ei tarkoita sitä, että jokaisen pitäisi olla räiskyvä persoona ja äänekäs mesoaja. Niitä on ihan riittävästi, jotka leuhottavat käsiään kuin naakka siipiään. Varsinkin niitä on nyt ihan riittävästi, jotka haluavat hinnalla millä hyvänsä julkisuuteen ja naamansa esiin. Pidetään nykyiset julkkikset, eikä yhtään lisää.

Meillä on oma mittamme. Sen jos saa lähelle täyteen, niin silloin palvelemme kohtaloamme. Vaikka olisit kuinka hiljaa, joku kyllä huomaa kuinka hieno ihminen olet. Noin hienoja ajatuksia, tekoja, syviä sanoja, katse joka luo lämpöä ikuisuuteen.

Ne, jotka meinaavat jäädä itseään lyhyemmiksi, täytyy nostaa välillä reppuselkään.

Ja sitten tanssitaan. Elämän tanssi.

Tissilä & Lakanoja

Sananen 17.9.2014

Meille suomalaisille on uskoteltu, että olemme Euroopan parhaita kierrättäjiä. Mielikuva on vahva. Joka kadunkulmassa seisoo vaikuttavan näköisiä pömpeleitä. Monet huljuttavat tyhjiä maitotölkkejä ensiluokkaiseen kierrätyskuntoon. Jos olisi keksitty pahvitölkinpesuharja, niin sillä suomalainen penslaisi karstat tölkin uumenista. Hyvä omatunto valahtaisi taas läpi työteiliään kehon. Tosiasiassa olemme Länsi-Euroopan huonoimpia kierrättäjiä.

Uusimpien Eurostatin tilastojen mukaan Suomessa ei kierrä. Verikin hyvin huonosti, tai sitten pysähtyy kokonaan ahtauman kohdalle, monella jo alle viisikymppisenä. Vain joka kolmas meidän tuottama yhdyskuntajäte kilo päättyy kierrätykseen. Ranskassa, Espanjassa ja jopa Italiassa kierrätetään Suomea paremmin. Ja nämä ovat sentään kehitysmaita!

Syitä löytyy. Ajattelumme on kapeaa. Se on ollut sitä Kekkosen ajasta lähtien. Emme miellä, että tekstiilejä, leluja, huonekaluja, lasia ja metalliakin pitää kierrättää. Ne rojahtavat sekajätteeseen, ja kun Timpe on ajovuorossa, niin se ei ala puljaamaan roinaa lokerosta toiseen. Arvokkaat teollisuuden raaka-aineet sukeltavat ikuisiksi ajoiksi maan poveen. Siellä pötköttää isoisa ruosteinen Husqvarna kainalossa.

Jääräpäisiäkin olemme. Kysy vaikka vaimoltasi. Jos jotain ei tee mieli viedä kierrätykseen, niin sitähan ei viedä. Sohvakin tuntuu luontevammalta jättää ysitien P-paikalle. Sen verran potkaistaan vatukkoon piiloon, että ehtii kostua piloille, ennen kuin joku ahne veijari ehtii huonekalusta kiinnostua.

Suomalainen myös mieltää, muista eurooppalaisista poiketen, että polttaminen on kierrättämistä. Sitähän se ei ole. Avotulen tuijottelu vain tekee niin eetua. Ehkä se on myös pahan olon kierrättämistä savumerkkeinä naapurin tietoon. Ei se ole yksi eikä kaksi kertaa, kun mies on avioeron jälkeen polttanut kaiken irtaimiston, ihan vain lämmittelymielessä. Miksi lajitella, kun pääsäkkin kaikki on niin sekaisin, että ei löydy ainuttakaan kirkasta ajatusta. Tuhkasta nousee peenis-lintu.

Meille on kerrottu totuus. Mutta emme masennu. Me olemme jo niin masentuneita, että ei pysty enempää. Asteikko hirttää kiinni.

Sitä paitsi me kierrätämme ihan hyvin. Tiettyjä asioi-

ta. Sivistynyt ihminen on valikoiva ja hienostuneen itsetietoinen. Meillä kiertävät pullot, paperit ja ne maitotölkit. Ennen kaikkea meillä kiertävät hyvin oluttölkit. Olemme kännissäkin tunnollisia. Tulee vain mieleen, että jos hernekeittotölkeissä ja verkkahousuissa olisi pantti, niin kyllä päätyisivät oikeaan paikkaan.

Me olemme niin hieno kansa, että meillä on erityispiirteemme kierrätyksessäkkin. Kierrätämme hyvin puolisoitamme. Kirsi meni Keravalla juuri naimisiin neljättä kertaa, Anneli taas puolestaan laittoi Kouvolassa Hannun viikonloppuna kiertoon. Panttikorvausta ei saanut, ellei kiireessä kellariin jääneitä Transitin talvi-renkaita lasketa sellaisiksi.

Suomalainen kierrättää hienosti autojaan. Meillä on Latvian jälkeen Euroopan toiseksi vanhin autokanta. Kierrätämme autot loppuun asti! Silloinkin kun Astra rohisee kuin Eno-Elmeri, yritämme myydä sen radion puotipuksuilla jollekin itseämme toiveikkaammalle sielulle.

Poliitikkoja meillä vasta kierrätetäänkin. Mene politiikkaan ja monenlaista virkaa tulee vastaan. Vaikka olisit miten tyhmä ja ahne, niin sinut kierrätetään jonkun eläkelaitoksen johtoon, tai ainakin Kevan hallituksen puheenjohtajaksi. Kaikkein surkeimmat tietenkin kaupunginjohtajiksi.

Vielä yksi iso. Me todella kierrätämme. Nimittäin murheitamme ja suuria huoliamme. Murheet kiertävät

jo suvun sisällä, mutta parempaa on luvassa. Suurimmat ongelmat kierrätämme eteenpäin suoraan tuleville sukupolville.

Valtionvelka ja Ydinvoima ovat taatusti pitkäaikaisia murheita ja kiertävät vastaan, vaikka lapsenlapsi kuinka yrittää miettiä yöllä muita asioita.

Mielen ilmaus

Sananen 15.9.2015

Patterin ilmaus on juuri nyt ajankohtainen. Vähintään yhtä tärkeä on mielen ilmaus. Meidän mielemme on säiltään epävakaan kesän jäljiltä huokoinen ja huonosti toimiva. Mielemme kärsii samantyyppisistä ilmavai-voista kuin vyötärönalainen maailmammekin. Miel-tämme on kiihotettu ja ruokittu netin pikaruoalla ja vain mielen ilmaus voi parantaa tilannetta.

Jos ihminen huomaa, että hänen mielensä ei läm-pene kunnolla, oikein millekään ajatuksille, ilmaus on kiireellinen. Ilmauksen tarpeesta kertoo myös epämää-räinen suhina ja lorina. Usein niin, että päässä suhisee ja lorina purkautuu purskahdellen silmän pielistä suo-laisina noroina.

Jos mieli on aivan tyhjä, saattaa olla hyödyllistä kut-sua paikalle huoltomies tai isännöitsijä. Huoltomies-tä haukkumalla ja solvaamalla olo saattaa jo helpottaa.

Jos ei, niin viimeistään punakan isännöitsijän nimittelyminen ja tälle karkeasti kiroileminen auttaa. He ovat sen kaiken ansainneet ja sinun ei enää tänään tarvitse kiukutella lapsillesi.

Jos mieltä ei ole ilmattu vuosiin, ajattelu saattaa olla hyvin harsoista. Kun jokaisessa mieleen tulevassa ajatuksessa on ilmaa 60 prosenttia, niitä ei kannata lausua ääneen. Ympäristöviranomaiset ovat kiinnostuneita pienemmistäkin päästöistä. Vanhan kansan sanonta ”jutut kuin keitetystä lampaanpäästä” pitää rakennusviraston valvonnan mukaan edelleen kutinsa.

Jos asut omakotitalossa, varmistu ennen mielen ilmausta siitä, että mielessä on riittävästi painetta. Muutoin ilmauksesta ei ole mitään hyötyä. Yleensä työnantaja, perhe ja monesti jopa maan hallitus on huolehtinut, että paine pysyy korkealla. Kesän mökkiviikonloppujen takia saattaa kuitenkin olla, että paine mielessä on päässyt laskemaan ja ihminen ei itse tajua tilannettaan.

Termostaatin on hyvä olla toimiva. Pienten lasten lapsiperheissä termostaatti on sisäänrakennettu. Isän mieltä kuumottaa tasaisen paljon. Mihin se konttasi, mikä räsähti, voiko uunin lapsilukkoon millään luottaa? Äiti on vähän väsynyt. Ilme on lamaan tunteen viileä; polttakaa vaikka verhot minä katson nyt istuvaltani Hottikset loppuun.

Kun mieltä ilmataan, kuuluu omituisia ääniä. Niitä ei pidä säikähtää. Normaali matto on tasainen suusta

purkautuva alkuääni, johon saattaa hakata rytmiä hokemat ”ai minä vai! – ai minä vai!” tai ”en haluaisi olla rasisti mutta – en haluaisi olla rasisti mutta.”

Mikään ei täällä ole pelkästään kaunista. Mielen ilmauksessa purkautuu myös hajuja. Pilvessä on sukka-mehun, käytetyn luonnonystävän, härskin voin ja vase-liinin aromaattisuutta.

Ja jos isoisän mieltä yritetään ilmata, yleisen huoneiston lämmön ja ilmapiirin vuoksi, lapsenlapset kannattaa kantaa ulos. Parketti saa mennä pilalle, mutta nuoria mieliä ei saa uusia. Ne kannattaa suojella syviltä naarmuilta mahdollisimman pitkään.

Ja miksi mielen ilmaus on niin tärkeä?

Kaikki paha on ilmassa. Jos nuo pahat ilmat sekoituvat, niin kuin nyt näyttää, ilmapiiri myrkyttyy ja elämänilo kutistuu.

Kun mielestä saa kaiken ylimääräisen ilman pois, sen mitä sinne on hiipinyt mediataloista ja väsyneeltä työkaverilta, olo kohentuu. Mieli kirkastuu. Ajatus suuntautuu johonkin isoon ja vihreään.

Jos tunnet, että sinulla ei ole aikaa perusteelliseen mielen ilmaukseen, kotitalonmiehen konstitkin saattavat tepsyä. Mene uuteen autoosi ja huuda niin kovaa ja pitkään kuin pystyt. Katso peruutuspeiliin, iske silmää ikätoverille ja toista ääneen huoltokirjan lauseet: STILL ALIVE, AND KICKING!

Värit ovat voimistuneet sillä aikaa.

Hirveät hirret

Sananen 12.3.2014

Oletteko sattuneet huomaamaan, että maailman diktaattorit aina Ukrainaa ja Venäjää myöten ovat hautooneet ajatuksiaan nimenomaan suomalaisissa hirsihuvioloissa. Suomalaiset hirsiammatillaiset vetelevät hirsiiä hyvällä omallatunnolla, mutta jokuhan tässä haiskahattaa. Tuoreen puun lisäksi. Erittäykö kuusesta jotain haitallista? Taitaa erittyä.

Sisäilmaongelmat ovat vaikeita. Puhutaan mikrobeista, itiöistä ja jo alun perin väärään paikkaan tiivistyneestä kosteudesta. Suomessa on vielä muutama koulu homehtumatta. Niitä käydään katsomassa kaukaa, jotta usko elämään säilyisi.

Erään teorian mukaan koulujen sisäilmaongelmat ovat psykologinen vyyhti. Pannuhuoneet purettiin aikanaan hetkellisen mielenhäiriön voimauttamina. Varsinkin iäkkäämmät opettajat alkoivat oireilla. He suri-

vat tietämättään näitä hävinneitä pannuhuoneita ja tasaista parantavaa lämpöä. He itkivät ja ihmettelivät itsekkin miksi. Alitajunta otti niskalengin. Itku kostutti koulua.

Sitten kouluun alkoi virrata ei-kasvatettuja lapsia. He eivät totelleet ja ilkeilivät taitavasti. Opettaja huomasi itkevänsä sekä opettajainhuoneessa että muissa yleisissä tiloissa. Kosteutta tuli lisää ja se kondensoitui happamiksi noroiksi. Kohta kasvoi kasvusto ja home teki hektorin keuhkojen eteiseen.

Myös hallitsijat itkevät. Miten reagoikaan suomalainen kuusihirsi, kun vääryyksiä tehnyt hallitsija ja lihavat kenraalit puskevat seinustoille märkää räähkyä? Pinta näyttää hyvältä, mutta sisus alkaa mätiä. Home on myrkyistä pahimpia ja sen mielenterveydelliset vaikutukset ovat vielä tutkimatta.

En sano enkä väitä, että suomalainen hirsi olisi pääsyyllinen hallitsijoiden päättömiin tekoihin, mutta jontenkin näiden erikoisten ukkeleiden käyttäytymistä haluaisi ymmärtää.

Voiko puun sielunmaisema muuttua – tai peräti sen vaikutus ihmiseen? Olen aina pitänyt pyöröhirttä rauhoittavana. Kun istuu mökin sisällä ja tuijottaa maha täynnä isoisän veistämiä hirsii, kello meinaa pysähtyä. Mittasuhteet ovat oikeat ja akustiikka lempeä. Sormi hakeutuu pienelle pihkatapille.

Kun nykyisin tehdään hirsihuiloita, tunnelma on

jatkojalostunut. Hiihtokeskukset ovat täynnä hirsilinoja. Digitaalinen tekniikka on koverrettu piiloon. Sähkösaunat surisevat, jääpalakone rykii.

Hiihtokeskusten hirsihuvilat houkuttelevat omituisesti pahantekoon. Siellä muututaan jo tuulikaapissa toiseksi. Seksi alkaa taas kiinnostaa, toisin kuin kotona. Pettäminen hirsiseinää vasten ei tunnu niin pahalta, kun tässä ollaan vähän niin kuin luonnon kanssa yhtä.

Saako hirsi nykyihmisessä viettien ehdoilla elävän otuksen esiin? Tuleeko maailman hallitsijoilla suomalaisissa hirsilinnoissa olo, että nyt luonto saa puhua. Minä poika se tempu teen! Puu haisee, tikku tarttuu lihaan, alfauros karjahtelee. Paitaa ei tarvita, tuskin housujakaan. Puhelin on nurkassa, joulupukin kuumalinja.

Tuntuu hirsi saavan sekaisin Excel-taulukkoja hakaavan suomalaisenkin. Hirren pyöreä muoto laukaisee keskuslämmitysihmisessä eroottisen toimijan. Huhut kertovat, että mökille mennään entistä useammin hurjastelemaan. Se mikä tapahtuu hirsien sisällä, jää hirsien sisälle. Paitsi, että osa kuvatusta luomupornos-
ta lähetetään ilmaiseksi kotimaiselle nettisivustolle. Sitä on hyväntekeväisyys tänä päivänä.

Mökillä ei sotketa tapetteja. Mökillä otetaan etäisyyttä säädöksiin ja direktiiveihin. Moraalin rajatkin selviävät aamuun mennessä.

Onneksi on auringonlasku. Tämän elämän antaja sulkee kainosti silmänsä.

Isoimmat hirsilinnojen toimittajat eivät kerro minne maailman kolkiin huviloita on toimitettu ja kenelle. Meidän täytyy seurata uutisia ja päätellä itse.

Miehen paikka kotona

Sananen 30.10.2013

Olen miettinyt nyt pari vuotta, missä on miehen paikka kotona. Jotenkin naiset ja lapset tuntuvat löytävän oman paikkansa luontevammin. Miehenä haahuilen, kaarran liian usein pitstopille jääkaapille, tankkaan enemmän kuin olisi näissä aika-ajoissa järkevää. Istun usein huokaisten ja sama äänimaisema toistuu, kun peppuli ponnaa jo kohti kattoa.

Ennen miehillä oli autotallit. Ehkä ne pitäisi palauttaa. Edes taloyhtiön yhteinen autotalli. Siis ei mikään pesutupa, sinne poukkaa kuitenkin nainen ja katsoo korostetun hitaasti. Pohtisi naapurin ukkelin epäergonomista asentoa ja avonaista suuta. Ei siellä voisi kukaan rentoutua, ei siellä voisi elää.

Jos olisi vielä autotalli, niin siellä mököttäisin. Istuisin miehekkäästi kesärenkaiden päällä ja sylkisin lattialle. Pyyhkisin ihan kohta. Laittaisin seinälle semmoi-

sia julisteita, joita yksikään nainen ei ymmärtäisi. Ben Johnson ja maitolasi. Ja tietenkin Mona Caritan juliste Suosikista vuodelta 81. Se muistuttaisi, miten kaunis paikka maailma sentään on. Luonto ja kaikki. Viereen Bon Scott. Vanhoja karvalakkeja ja pellenaamareita. Torspon maila. Sitten vaipuisin sohvalle ja kaikesta pahasta pois.

Omassa autotallissa saisi olla hiljaa tai vetää monologia. Rummut täytyisi ostaa. Ei soittamiseen mutta varalta, jos kaipaa päräyttävää tekemistä.

Mutta harvalla keski-ikäisellä oman elämänsä pilitilla on enää tallipaikkaa. Maailma on muuttunut, se on muutettu. Joku on päättänyt, että nykyajan mies ei tarvitse mitään tallia, muovinen työkalupakki riittää. Leiki sillä ja ole hiljaa. En syytä ketään. Syytän kaikkia.

Missä sitten kodissa on miehen paikka? Vessahan se luontevimmin on. Se tuntuu loppusijoituspaikalta, joka kerta kun täysistunto alkaa. Täällä olen vähiten häiriöksi, mitä nyt juomavettä tuhlailen, kun kaksi kertaa pitää vetää ja välissä vessaharjan varrella halkoa. Missä isi on? Mitäs arvelisit.

Vessa ei voi olla koko elämän näyttämö. Siellä kuulee naapurin yskimistä. Siellä tulee pukamat ja niistä ei halua keskustella kukaan.

Meidän perheessä käydään kerran vuodessa seikka-peräinen keskustelu siitä, milloin isin vinyylilevyt vietään pelastusarmeijalle. Keskustelu etenee aina saman

kaavan mukaan; nainen keskustelee ja mies järkyttyy mykkään toljotukseen. Pitkät pysyvät päällä, kun kuulen että pari sataa vinylilevyä vie koristearkussa niin valtavasti tilaa, että tilanne on mahdoton. Et sinä niitä kuuntele enää koskaan.

Ja sitten se tapahtui. Perhe oli käymässä jossain. Minä nostin vinylit syliin ja nautin niiden painosta. Availin ja puhaltelin. Asettelin lautaselle ja aloin nautiskella. Hitaasti ja pitkän kaavan mukaan. Slowfoodia sielulle, sitä se oli.

Miehen paikka kotona on löytymässä. Nyt levysoitin on koko ajan kytkettynä. Noiden piuhojen kautta tuntuu, kuin olisi itsekin kiinni omassa elämässään. Miehen paikka on vinylilevysoittimen vieressä, siinä pienessä manuaalisessa maailmassa.

Kirjastot ovat kuulemma alkaneet hankkia uusia vinylilevyjä, kun asiakkaat vaativat. En ihmettele. Vinylilevy on lähi- ja kaukomatkailua samaan aikaan. Se on usein myös matka omaan itseensä. Levy rahisee ja napsuu ja jos volyyymi on kovalla, niin kylläpä jännittää. Kappaleet kuunnellaan siinä järjestyksessä missä soittajat ovat toivoneet. Puolikas rieska kerrallaan. Kaikessa rauhassa. Olo on jälkeinpäin kylläinen.

Vinyylit opettavat. Kaiken kuulee, kun herkistyy. Itke vaan, kaikki sitä tekevät. Ja koko ajan ei ole hyvä poukkoilla. Kyllä se neula välillä juuttuu ja pölyä kertyy muutenkin. Se on elämää.

Vinyylit ovat uurteita täynnä. Kaikki on niissä. Jos ne tasoittaa, taika häviää.

Uurteet. Miehen uurteet, syvät ja tummat. Naiseni uurteet. Viisautta ja kauneutta törsöllään. Onneksi.

Välipaloja vaan

Sananen 14.5.2014

Valio rakentaa valtavan välipalatehtaan. Se on hyvä uutinen niille, joita hiukoo tai joilla on Riihimäen seudulla asuntovelkaa. Mutta uutinen on myös hyytävä ajanakuva. Välipalatehdas! Juurevasta suomalaisestakin on tullut VÄLIPALAIHMINEN. Perusraaka-aineet saavat levätä hyllyillä. Onko välipalaihminen pilipali-ihminen? Hotkaisee miettimättä nälkäänsä jonkun mauttoman vatsantäytteen. Energiaa ei tule kovin paljon, siksi matkaa on jatkettava näytönsäästäjä päällä.

Jos välipalaihminen on jo muuttunut pilipali-ihmiseksi, hän on vaarassa pilaantua. Ihan sama, mitä tässä nyt syö. Ihan sama, mitä profiiliini päivitän, kunhan se on lyhyttä ja nopeasti nieltävää. Välipalatehtaasta iloitseva välipalaihminen ei tee mitään enää pitkän kaavan mukaan. Lopputuotteena voi pahimmillaan olla migronmuna, joka on syöty sisältäpäin.

Entistä harvempi käy työpäivän aikana lounaalla. Välipalat riittävät. Olen nähnyt kuinka työkaverini äyskäröivät kilpaa maitorahkaa kitusiinsa ja seuraavat samalla kolmannella silmällä sähköpostia. Kukaan ei uskalla haaveilla enää pitkäköistä lounaista viihtyisässä ympäristössä. Monelle on mahdoton ajatus edes normaali esanssinen buffetlounas, koska sisäinen ääni sanoo niin.

Kotonakin syödään välipaloja, nopeita ja helposti avattavia. Appelsiini ei käy, koska siinä on hankala käyttöliittymä. Perheet eivät syö yhdessä, koska kaikilla on niin paljon harrastuksia. Aika välillä 17–22 on aivan tukossa.

Seksistä tuli välipalaseksiä jo vuosia sitten. Ei siitä sen enempää, eikä sen kestävydestä. Ennen energiapatukka tarkoitti muuta kuin nykyisin, sen vaan sanon.

Onko toinen ihminen toiselle nykyisin vain välipala? Tämä aika on itsekästä ja laput kasvavat huomaamatta silmänurkkiin. Ihmiset tapaavat kyllä toisiaan, ottavat erikoiskahvit muistuttaakseen hetken ainutlaatuisuudesta, mutta puhuvat hieman ohi. Ehkä kierroksia on koneessa liikaa.

Välipala-aate on jo syvällä. Moni nukkuu niin huonosti, että voidaan kunnon pitkien yöunien sijaan puhua välipalaunista tai väliunosista tuskaisten valvossuukien keskellä. Ehkä kierroksia on koneessa liikaa.

Työkin voi olla välipala. Tässä kohtaa voidaan mul-

kaista peiliin ja katsoa koko työelämän kehitystä. Vaikka moni antaa kymmenen tuntia päivässä työnantajalleen, hän antaa silti aika vähän. Työ on vain rahaa heruttava välipala matkalla kohti vuorikiipeilyä, teräsmieskisää ja muita intohimoisia harrastuksia. Harrastukset ovat nykyisin se tärkeä tankkaushetki, annos, josta ammennetaan. Jollekin työ voi olla myös sopivan maun välipala matkalla kohti ihania eläkevuosia. Vuosia, joita ei koskaan tule.

Toivottavasti lapset eivät ole kenellekään vain välipala, vaikka vähän välipalan kokoisia ovatkin. Niissä on kaikki elämän kannalta tarvittava kompaktissa koossa.

Sitten päästään pääasiaan!

Me todella elämme välipalamaailmassa, mutta miksi Jääkiekon MM-kisat eivät voi KOSKAAN olla vain välipala? Edes olympiavuonnakaan! Meidän itsetuntonme, arvomme ja elämämme on TAAS niistä kiinni. Mitä jos emme tänä vuonna menestyisikään? Sitä kannattaisi kokeilla.

Kun jääkiekko muuttuu koko ajan suuremmaksi, me muutumme pienemmiksi. Nakkimukeista ja muista välipaloista huolimatta.

Televisio kiinni, ja siirtykäämme rakkauden työmaalle!

